

STUDIJA UPRAVLJANJA KVALitetom RAZVOJA CIKLOTURIZMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

ISTARSKA|REGIONE
ŽUPANIJA|ISTRIANA

Institut za poljoprivredu i
turizam

Institute of Agriculture and
Tourism

STUDIJA UPRAVLJANJA KVALITETOM RAZVOJA CIKLOTURIZMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

Naručitelj:
Upravni odjel za turizam
Istarske županije

Koordinatorica projekta:
dr. sc. Kristina Bršić

Autorice:
dr. sc. Kristina Bršić
Katarina Lovrečić, mag. oec.
Tina Šugar, mag. ing. agr.

Poreč, lipanj 2021. godine

Sufinancirano sredstvima Ministarstva turizma i sporta RH

Izvor: Upravni odjel za turizam Istarske županije

Sadržaj

1.	Uvod.....	6
1.1.	Pojam cikloturizam (teorijski okvir).....	7
1.2.	Trendovi i prijedlozi razvoja cikloturizma na razini EU-a.....	9
1.3.	Ciljevi Studije upravljanja kvalitetom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji	11
2.	Opći podaci o Istarskoj županiji.....	12
2.1.	Zemljopisni podaci (smještaj, površina, klima, reljef, vegetacija).....	12
2.2.	Demografske značajke i administrativni ustroj Istarske županije	13
2.3.	Turistički promet u Istarskoj županiji.....	14
3.	Analiza postojećeg stanja cikloturizma u Istarskoj županiji	17
3.1.	Osvrt na planske dokumente razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji.....	19
3.1.1.	<i>EuroVelo</i> - europska mreža biciklističkih ruta u Istarskoj županiji	19
3.2.	Posjećenost biciklističkih staza u Istarskoj županiji.....	21
3.3.	Analiza stanja postojeće biciklističke mreže na području Istarske županije 2018. i 2020. godine	24
3.4.	Biciklističke manifestacije u 2018. i 2019. godini	27
3.5.	Analiza stanja smještajnih objekata u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i>	29
3.6.	Stanje usluga povezanih s cikloturizmom u Istarskoj županiji.....	31
4.	Metodologija istraživanja	33
4.1.	Metodologija istraživanja provedenog s predstvincima biciklističkih klubova i/ili biciklističkim vodičima	33
4.2.	Metodologija istraživanja provedenog s lokalnim dionicima cikloturizma	35
4.3.	Metodologija istraživanja provedenog s cikloturistima.....	36
5.	Rezultati istraživanja	37
5.1.	Prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji – mišljenja predstavnika biciklističkih klubova.....	37
5.2.	Mišljenja lokalnih dionika o mogućnostima razvoja proizvoda te zadovoljstvo postojećom organizacijom cikloturizma na razini Županije	41

5.2.1.	Sociodemografski profil lokalnih dionika cikloturizma.....	41
5.2.2.	Način sudjelovanja u aktivnostima vezanim uz cikloturizam u Istarskoj županiji	42
5.2.3.	Smještajni objekt prilagođen za cikloturiste	44
5.2.4.	Zadovoljstvo cikloturizmom u odredištu i mišljenja lokalnih dionika o utjecaju cikloturizma na odredište	47
5.2.5.	Najveće prednosti Istarske županije kao cikloturističkog odredišta	51
5.2.6.	Najveći nedostaci prilikom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji.....	52
5.3.	Mišljenje turista/posjetitelja o zadovoljstvu dosadašnjom organizacijom i mogućnostima razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji.....	53
5.3.1.	Sociodemografski profil ispitanika	53
5.3.2.	Boravak cikloturista u Istarskoj županiji.....	56
5.3.3.	Motivacija cikloturista i obilježja prilikom bicikliranja.....	62
5.3.4.	Važnost cikloturističkih elemenata za turiste/posjetitelje – cikloturiste i zadovoljstvo njima u Istarskoj županiji.....	70
6.	Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji.....	74
6.1.	Sugestije lokalnih dionika za razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji.....	75
6.2.	Sugestije turista/posjetitelja (cikloturista) za razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji	75
6.3.	Preporuke za daljnji razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji na temelju uvida u rezultate mišljenja cikloturista	79
7.	Prijedlog pokazatelja kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji	80
8.	Zaključak.....	83
9.	Literatura	85

1. Uvod

Razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji započeo je sredinom 1990-ih i od tada se cikloturizam u Istarskoj županiji počinje sustavno razvijati. Prvi standardi za biciklističku signalizaciju, po kojima je Istra podijeljena na sedam zona, izrađeni su 2008. godine, kada je definiran koncept biciklističkih karata za cijelu Istru. Od tada, u Županiji je realizirano više projekata koje su financirale i sufinancirale lokalne i regionalne samouprave, turističke zajednice, hotelska poduzeća, ministarstva i europski fondovi. Realizirani projekti i brojne turističke manifestacije i događanja doprinijeli su prepoznatljivosti Istarske županije kao cikloturističke destinacije. Posljednjih godina sve je veći broj turista i posjetitelja koji dolaze u Istru s ciljem sudjelovanja na biciklističkim manifestacijama, s motivom upoznavanja Istre na biciklu ili koji se koriste biciklom kao prijevoznim sredstvom tijekom odmora. Međutim, veliki broj aktivnosti i turista postavlja nove izazove pred dionike i nositelje razvoja cikloturizma. Postoji više razloga zašto cikloturizam kao turistička aktivnost bilježi pozitivne trendove. Istarska županija ima vrlo povoljne uvjete za razvoj cikloturizma, to su prije svega povoljni prirodni uvjeti (bogatstvo prirodnih resursa, atraktivnost krajolika, svjež zrak), blizina emitivnih tržišta te razvijena turistička infrastruktura. S druge strane, cikloturizam kao oblik održivog turizma postaje sve popularniji i u skladu je s pozitivnim trendovima koji se vežu uz zdrav način života.

Kako bi se kvalitetno upravljalo kvalitetom turističkog proizvoda potrebno je imati informacije o tome koji su motivi dolaska posjetitelja, zadovoljstvo proizvodima te koji sadržaji nedostaju. Cilj Studije upravljanja kvalitetom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji bio je istražiti mišljenje korisnika vezano uz očekivanu kvalitetu te zadovoljstvo turista i posjetitelja trenutnom ponudom cikloturističkih proizvoda u destinaciji. Aktivnosti u realizaciji obuhvaćaju ispitivanje mišljenja i stavova pružatelja usluga u cikloturizmu te definiranje pokazatelja kojima će se kontinuirano moći pratiti kvaliteta cikloturističkog proizvoda na razini Istarske županije.

Svrha izrade Studije jest da bude podloga za integrirano upravljanje kvalitetom (IQM) turističkog destinacijskog proizvoda, kojemu je glavni cilj smanjenje jaza između razine kvalitete koju turisti očekuju i razine kvalitete koju je destinacija realno u mogućnosti osigurati i isporučiti.

Pojava pandemije COVID-19 uzrokovala je velike promjene u načinu života i rada stoga smo se prilagodili novim uvjetima rada. U izradi preporuka koristili smo se istraživanjima provedenim s tri ciljane skupine ispitanika: lokalnim dionicima stručnjacima u turizmu,

lokalnim dionicima koji su izravno povezani s cikloturističkim proizvodom te korisnicima usluga u cikloturizmu.

1.1. Pojam cikloturizam (teorijski okvir)

Veza između bicikлизma i turizma kao zajedničkog pojma počinje se pojavljivati 1890-ih godina (Lamont, 2009). Međutim, rast popularnosti bicikлизma javlja se uslijed rasta potražnje za turističkim proizvodima koji su usmjereni prema specifičnim interesima pojedinaca u slobodno vrijeme (eng. *leisure time*) (Williams & Soutar, 2005). Europska biciklistička federacija (ECF) navodi definiciju cikloturizma prema Sutrans (1999) (dobrotvorna organizacija za održivi promet u Velikoj Britaniji), definira cikloturizam kao:

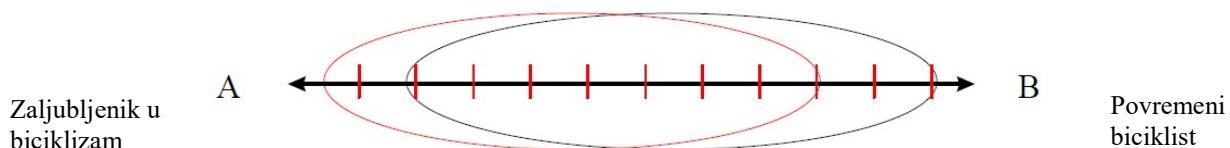
„rekreativni posjet, s noćenjem ili jednodnevni posjet, dalje od kuće, koji uključuje vožnju bicikлом u slobodno vrijeme kao osnovni i značajan dio posjeta.“

Međutim, Lamont (2009) u svom je radu ocijenio da definicija nije dovoljno precizna pa je postavio novu definiciju cikloturizma na temelju kritičkog pregleda dotadašnjih definicija, s ciljem odvajanja cikloturista i ostalih vrsta turista u destinaciji. S obzirom na to da rast cikloturizma podrazumijeva i učestalija statistička mjerena, važno je postaviti dosljedne čimbenike u karakterizaciji cikloturista. Definicija je sljedeća:

„Cikloturizam podrazumijeva putovanja izvan matične regije pojedinca, od kojih se aktivno ili pasivno sudjelovanje u bicikлизmu smatra glavnom svrhom tog putovanja.“

Nekoliko godina ranije, 1998. godine Simonsen i sur., definirali su cikloturista kao osobu koja se u nekoj fazi svog odmora koristi bicikлом kao načinom prijevoza i kojoj je vožnja bicikлом važan dio odmora. U to nisu uključeni kratki izleti do malih trgovina i slično. U okviru definicije nalaze se dvije vrste cikloturista. Postoje dva ekstrema, zaljubljenik u bicikлизam (A) i povremeni biciklist (B) (Slika 1).

Slika 1. Vrste cikloturista

Izvor: Simonsen, P. S., Jørgensen, B., & Robbins, D. (1998). *Cycling tourism* (Vol. 13). Bornholm: Unit of Tourism Research at Research Centre of Bornholm.

Zaljubljenici u biciklizam (A) su turisti kojima je bicikl jedini način prijevoza i jedini način provođenja odmora. Takvim je turistima svrha odmora vožnja biciklom. Povremeni biciklisti (B) su turisti koji tijekom svog odmora voze povremeno bicikl, primjerice samo jedan ili nekoliko dana za vrijeme odmora. Bicikl smatraju ugodnim i alternativnim načinom za istraživanje odredišta, ali samo za vrijeme povoljnih vremenskih prilika. Najveći dio cikloturista nalazi se između ova dva ekstrema (Simonsen i sur., 1998).

S aspekta cikloturizma kao turističkog proizvoda, njegov glavni cilj je stvaranje dodane vrijednosti u destinaciji te održivih poslovnih modela koji su vođeni glavnim dionicima cikloturizma u destinaciji. Predvođeni glavnim ciljevima, destinacije koje razvijaju cikloturizam mogu težiti podciljevima. Podciljevi uključuju jačanje konkurentske pozicije odredišta, dostizanje vodeće pozicije u kontekstu cikloturističke regije, razvijanje *soft* turizma te ciljanje prema grupama koje imaju specifične interese u okviru cikloturizma (Aschauer i sur., 2019). U kontekstu održivosti, cikloturizam se navodi kao oblik turizma koji ostvaruje ekonomski, okolišne i sociokulturne prednosti u odredištu. Neke od ekonomskih prednosti su smanjenje sezonalnosti u odredištu i zadržavanje turista, povećanje konkurentnosti odredišta te mogućnost zapošljavanja lokalnog stanovništva. Okolišna dimenzija cikloturizma uključuje očuvanje i unaprjeđenje okoliša, razvoj cikloturizma ne utječe na povećanje CO₂ emisija te uključivanje udaljenih područja, odnosno rasterećivanje turističkih središta. Primjerice, ECF (2018) navodi da biciklizam u EU-u štedi više od 16 milijuna tona ekvivalenta CO₂ godišnje, što je jednako ukupnim godišnjim emisijama CO₂ u Republici Hrvatskoj (ECF, 2018). Socijalna održivost realizira se interakcijom cikloturista s lokalnim stanovništvom, povećanjem stupnja sudjelovanja i aktivnog uključivanja turista s ciljem postizanja njihovog zadovoljstva i ispunjenja očekivanja (Gazzola i sur., 2018). Europski fond za regionalni razvojni navodi da cikloturizam donosi najveće koristi u odnosu na investicije koje su potrebne za njegov razvoj. Osim toga, biciklizam kao sport pozitivno utječe na zdravlje ljudi, a biciklizam kao oblik turizma doprinosi razvoju poslovnih subjekata koji se nalaze u ruralnim dijelovima destinacija.

Također, prednosti cikloturizma posebno su došle do izražaja za vrijeme pandemije virusa COVID-19, uslijed prilagodbe na novi način života i oblik turizma (ERDF, 2020). Europska biciklistička federacija (ECF) (2021) navela je da su glavne prednosti cikloturizma i razlog naglog porasta interesa za ovim turističkim proizvodom njegova diversifikacija.

U nastavku su navedene sumirane prednosti cikloturizma prema ECF (2021):¹

- ✓ „cikloturizam je jedna od najodrživijih i najzdravijih vrsta turizma - smanjenje emisije ugljičnog otiska turista pomaže u postizanju ciljeva dekarbonizacije,
- ✓ opcija za sve uzraste, sposobnosti i budžete,
- ✓ širi turizam na nova područja i smanjuje prekomjerni turizam popularnih turističkih središta - pomaže smanjenju zagađenja na lokalnoj razini,
- ✓ u kombinaciji sa željezničkim prijevozom od i do početne/krajnje točke još je manje onečišćenja,
- ✓ duge biciklističke rute poboljšavaju infrastrukturu za lokalna putovanja i ruralnu povezanost,
- ✓ potiče lokalno gospodarstvo i podržava lokalno malo i srednje poduzetništvo.“

1.2. Trendovi i prijedlozi razvoja cikloturizma na razini EU-a

U ažuriranom izvještaju Europske biciklističke federacije 2016. godine prikazane su procijenjene koristi koje se ostvaruju od biciklizma na razini Europske unije (EU-28). Ukupne koristi u milijardama iznose 513.19 milijardi eura, pri čemu se kao prve najznačajnije tri koristi ističu zdravlje, vrijeme i prostor te mikroekonomске koristi. U okviru mikroekonomskih koristi navedena je vrijednost korisnosti cikloturizma u iznosu od 44.000.000.000 € godišnje (Neun & Haubold, 2016). S ciljem ostvarivanja tih koristi, identificirane su ključne točke prilikom razvoja biciklizma. Kao bazno polazište prilikom razvoja je posvećenost biciklizmu od strane svih sektora koji imaju zajedničku točku s biciklizmom na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Sljedeće je planiranje i dizajn sigurnih i atraktivnih biciklističkih uvjeta i infrastrukture koji se nalaze uz cestovnu mrežu, ali i izvan nje. Nadalje, razvoj sigurnih okruženja i

¹ Europska biciklistička federacija (ECF), 2021. *EuroVelo 8 - Mediterranean Route*. Online događanje: „EU Green Week Partner Event - Sustainable Tourism solutions to reduce pollution in the Mediterranean area“. Organizacija: NECSTouR i the Sustainable Tourism Community, <https://necstour.eu/events/eu-green-week-webinar-sustainable-tourism>

poboljšanih prometnih zakona, niža ograničenja brzine i osiguravanje bolje obuke za sve sudionike u prometu te razvoj udruženog javnog prijevoza koji je prilagođen za bicikliste. Kao sljedeća važna točka je promocija i poticaji za biciklizam te bolje mogućnosti za rekreativski i *off-road* biciklizam (CTC).²

U 2018.-oj godini identificirani su trendovi u cikloturizmu koji su prisutni u posljednje vrijeme na Europskom tržištu (CBI, 2018):³

- ✓ električni bicikli,
- ✓ veća prilagodba individualnim potrebama i željama cikloturista,
- ✓ obiteljska ili višegeneracijska putovanja,
- ✓ kombinacija bicikliranja s drugim aktivnostima i doživljajima (avanturističke aktivnosti, *wellness* i sl.),
- ✓ planiranje i istraživanje putovanja putem interenta (*TripAdvisor/Zoover, Lonely Planet's Thorn Tree forum, Instagram/Facebook/Twitter/YouTube*).

²CTC - The UK's National Cyclists' Organisation. CTC'S new vision for cycling, https://www.cyclinguk.org/sites/default/files/file_downloads_widget/0902_ctc_newvision_final-low-res.pdf

³ CBI - Centre for the Promotion of Imports. (2018). Cycling tourism from Europe, <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/cycling-tourism/europe>

1.3. Ciljevi Studije upravljanja kvalitetom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

Prije početka izrade Studije definirani su ciljevi Studije te sadržaj pojedinih istraživanja koji se navode u nastavku.

Ciljevi studije bili su:

- ✓ prikupiti podatke o obilježjima potražnje i potrošnje turista u cikloturizmu,
- ✓ prikupiti mišljenja, stavove i zadovoljstvo korisnika cikloturističkih proizvoda,
- ✓ prikupljanje podatka o obilježjima cikloturista i stanja cikloturističke ponude,
- ✓ prikupiti mišljenja lokalnih dionika o mogućnostima razvoja proizvoda te zadovoljstvo postojećom organizacijom cikloturizma na razini Županije – certificiranih iznajmljivača *Bike & Bed* smještaja,
- ✓ definiranje pokazatelja za kontinuirana praćenja stanja u cikloturizmu u Istarskoj županiji.

Sadržaj istraživanja korisnika usluga u cikloturizmu uključivao je sljedeće:

- ✓ sociodemografski profil cikloturista,
- ✓ motivacija dolaska,
- ✓ zadovoljstvo i očekivanja cikloturista,
- ✓ posjet ostalim turističkim sadržajima i događanjima tijekom boravka,
- ✓ obilježja putovanja cikloturista i potrošnja na putovanju.

Sadržaj istraživanja pružatelja usluga u cikloturizmu:

- ✓ analiza sadržaja i usluga,
- ✓ zadovoljstvo (prema upitniku ETIS⁴ za lokalno stanovništvo),
- ✓ prikupiti prijedloge za poboljšanje usluga.

Način provedbe aktivnosti istraživanja i kreiranja upitnika te pregled rezultata detaljno su opisani u poglavljima 4. Metodologija istraživanja i 5. Rezultati istraživanja.

⁴ ETIS - European Tourism Indicators System for sustainable destination management, https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en (pristupljeno 8. 6. 2021.)

2. Opći podaci o Istarskoj županiji

U nastavku su navedeni opći podaci o Istarskoj županiji, što uključuje zemljopisne podatke, demografske značajke i administrativni ustroj Istarske županije te ostvaren turistički promet u 2018., 2019. i 2020. godini.

2.1. Zemljopisni podaci (smještaj, površina, klima, reljef, vegetacija)

Istarski poluotok veličine je 3.476 četvornih kilometara, a dijeli se na područje tri države: Hrvatske, Slovenije i Italije. Najveći dio, ili 3.130 četvornih kilometara (90 % površine), pripada Republici Hrvatskoj, odnosno na najvećem dijelu poluotoka nalazi se Istarska županija. Površina Istarske županije je 2.820 km², što čini 4,98 % od ukupne površine Republike Hrvatske. Ostali dio Istarskog poluotoka pripada Primorsko-goranskoj županiji, Republici Sloveniji te Italiji. Istarski poluotok okružen je morem s tri strane u sjeveroistočnom djelu Jadranskog mora. Istra je smještena u središtu Europe i zbog svog položaja poveznica je između srednjoeuropskog kontinentalnog prostora i mediteranske Europe. Na Slici 2. prikazan je položaj Istarske županije kao dio Republike Hrvatske te njezin smještaj u odnosu na Europu. U Istarskoj županiji prevladava sredozemna klima, odnosno topla i suha ljeta te blaga i ugodna zima s rijetkim snježnim padalinama. Od središta pa prema kontinentalnom dijelu klima prelazi u kontinentalnu zbog blizine Alpa. Vjetrovi koji su karakteristični za ovo područje su bura, jugo i maestral, a padaline se povećavaju prelazeći s obalnog dijela prema unutrašnjosti. Najduža rijeka u Istarskoj županiji je rijeka Mirna, a osim nje ostali vodotoci su rijeka Raša, Boljunčica, Dragonja te ponornica Pazinčica. Ukupna dužina obale s otocima i otočićima je 539 kilometara. Područje Istre dijeli se na tri područja prema geološkoj i geomorfološkoj strukturi: Bijelu Istru, Sivu Istru i Crvenu Istru. Među zakonom zaštićenim područjima u Istarskoj županiji su prirodni rezervati - nacionalni park Brijuni, park prirode Učka, Limski zaljev, Motovunska šuma, park šuma Zlatni rt i ornitološki rezervat Palud, park šuma Šijana i Kamenjak. Trećina Istarskog poluotoka je pod šumom, a najčešće vrste su stabla crnike i planike, hrast lužnjak te bukova šuma.⁵

⁵ Istarska županija, Zemljopisni podaci, <https://www.istra-istria.hr/hr/opci-podaci/zemljopisni-podaci/>, pristupljeno 11. svibnja 2020. godine.

Slika 2. Položaj Istarske županije

Izvor: Istarska županija, Opći podaci, <http://www.istra-istria.hr/index.php?id=9>, pristupljeno 11. svibnja 2020. godine.

2.2. Demografske značajke i administrativni ustroj Istarske županije

Istarska županija podijeljena je na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave. Istarsku županiju čini 10 gradova i 31 općina:⁶

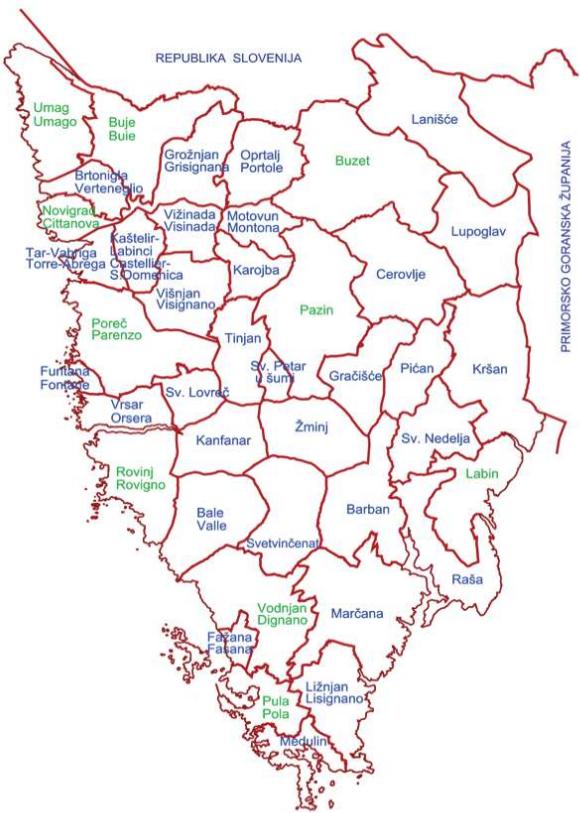
Gradovi su: Buje-Buie, Buzet, Labin, Novigrad-Cittanova, Pazin, Poreč-Parenzo, Pula-Pola, Rovinj-Rovigno, Umag-Umago i Vodnjan-Dignano.

Općine su: Bale-Valle, Barban, Brtonigla-Verteneglio, Cerovlje, Fažana-Fasana, Funtana-Fontane, Gračišće, Grožnjan-Grisignana, Kanfanar, Karojba, Kaštela-Labinci-Castelliere-Santa Domenica, Kršan, Lanišće, Ližnjan-Lisignano, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun-Montona, Oprtalj-Portole, Pićan, Raša, Sveti Lovreč, Sveta Nedelja, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar-Vabriga-Torre-Abrega, Tinjan, Višnjan-Visignano, Vižinada-Visinada, Vrsar-Orsera i Žminj.

Sjedište Istarske županije i Skupštine Istarske županije je u Pazinu. Na Slici 3. označeni su svi gradovi i općine u Istarskoj županiji.

⁶ Istarska županija, Gradovi i općine, <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=15>

Slika 3. Gradovi i općine u Istarskoj županiji

Izvor: Istarska županija, Gradovi i općine,
<https://www.istra-istria.hr/index.php?id=425>,
pristupljeno: 20. svibnja 2020.

Ukupan broj stanovnika prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u Istarskoj županiji bio je 208.055 što čini 4,85 % stanovništva Republike Hrvatske. Broj žena u ukupnom broju stanovništva bio je 51,38 %, te je bilo 48,62 % muškaraca. Prosječna naseljenost je 73 stanovnika na km².

2.3. Turistički promet u Istarskoj županiji

Turizam u Istarskoj županiji predstavlja važnu gospodarsku granu, a Istarska županija najrazvijenija je turistička županija u Republici Hrvatskoj. U Istarskoj županiji najveći je broj smještajnih kapaciteta u odnosu na druge županije. Udio broja kreveta u Istarskoj županiji tijekom 2017. i 2018. godine iznosio je oko 25 % u odnosu na ukupan broj kreveta u Republici

Hrvatskoj.⁷ Tijekom 2019. godine u Istarskoj županiji ostvareno je 4.609.799 dolaska, što predstavlja 22 % od ukupnog broja dolazaka u Republiku Hrvatsku.⁸

Tablica 1. prikazuje ukupan broj ostvarenih dolazaka u Istarskoj županiji za godinu 2018., 2019. i 2020. godinu. Tijekom 2019. godine ostvaren je najveći broj dolazaka turista, odnosno 4.609.799. Godinu ranije, 2018. godine ostvareno je oko 4 % manje dolazaka nego 2019. godine. Tijekom 2020. godine, u godini pojave pandemije COVID-19 u Istarskoj županiji je ostvareno 1.876.999 dolazaka, što iznosi 40,74 % u odnosu na 2019. godinu.

Tablica 1. Ukupan broj dolazaka turista u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2018., 2019. i 2020. godini

Broj dolazaka turista	2018.	2019.	2020.
Istarska županija*	4.456.808	4.609.799	1.876.999
Republika Hrvatska**	19.719.329	20.691.621	7.761.717

Izvor: *Turistička zajednica Istarske županije, podaci od: *eVisitor*, Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, podaci za 2018., 2019. i 2020. godinu, <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>,

**Hrvatska turistička zajednica. Informacije o tijeku sezone, 2018., 2019. i 2020., <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/informacije-o-tijeku-sezone/arhiva-2020>

Tablica 2. prikazuje ukupan broj ostvarenih noćenja u Istarskoj županiji tijekom 2018., 2019. i 2020. godine. Tijekom 2018. godine ostvareno je 28.443.365 noćenja, u 2019. godini ostvareno je ukupno 28.709.556 noćenja. Tijekom 2020. godine broj noćenja bio je 13.514.684, odnosno 47,07 % u odnosu na 2019. godinu.

Tablica 2. Ukupan broj noćenja u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2018., 2019. i 2020. godini

Broj noćenja turista	2018.	2019.	2020.
Istarska županija*	28.443.365	28.709.556	13.514.684
Republika Hrvatska**	106.056.638	108.643.554	54.394.810

Izvor: *Turistička zajednica Istarske županije, podaci od: *eVisitor*, Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, podaci za 2018., 2019. i 2020. godinu, <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika>,

**Hrvatska turistička zajednica. Informacije o tijeku sezone, 2018., 2019. i 2020., <https://www.htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/informacije-o-tijeku-sezone/arhiva-2020>

Prema podacima *eVisitora* prosječno trajanje boravka u Istarskoj županiji je 5.3 dana, isto kao i na razini Republike Hrvatske.⁹ Tijekom 2019. godine ostvaren je najveći broj noćenja u

⁷ Hrvatska turistička zajednica (2019). Turizam u Brojkama 2018, <https://htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/turizam-u-brojkama>

⁸ *eVisitor*, Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, podaci za 2019. godinu.

⁹ Ibid.

kampovima, ukupno 9.741.004 u odnosu na ostale vrste smještajnih objekata. Najveći broj dolazaka ostavaren je u hotelima, ukupno 1.727.839, u odnosu na broj ostvarenih dolazaka u druge vrste smještajnih objekata (Tablica 3).¹⁰

Tablica 3. Broj noćenja i dolazaka po vrsti smještajnog objekta u Istarskoj županiji tijekom 2018. i 2019. godine*

Vrsta smještajnog objekta	Dolasci		Noćenja	
	2018.	2019.	2018.	2019.
Hoteli	1.671.032	1.727.839	7.837.144	7.977.200
Kampovi	1.327.013	1.338.884	9.864.594	9.741.004
Nekomercijalni smještaj	94.187	94.580	2.004.708	2.040.107
Objekti u domaćinstvu i na OPG-u	1.014.620	1.079.313	6.801.567	6.995.653
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj	324.634	343.119	1.766.443	1.782.512
Ostalo	1.918	798	7.971	3.299
Ukupno	4.433.404	4.584.533	28.282.427	28.539.775

Izvor: *eVisitor*, Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, podaci za 2018. i 2019. godinu

* Podaci za 2020. godinu nisu dostupni.

¹⁰ Ibid.

3. Analiza postojećeg stanja cikloturizma u Istarskoj županiji

U Istarskoj županiji djeluje odjel *Istra outdoor* u sklopu Istarske razvojne turističke agencije – IRTA. Odjel je osnovan s ciljem razvoja cikloturizma i drugih oblika aktivnog turizma. Na destinacijskoj internet stranici *Istra Bike*, koju vodi odjel *Istra outdoor*, sumirane su informacije koje su važne za cikloturiste i turiste koji se bave drugim *outdoor* sportovima. Tehnički opis staza uključuje duljinu staze, popis mjesta kojima staza prolazi, vremensko trajanje, vrstu podloge, težinu staze i tip staze. Osim toga, za svaku stazu dostupna je karta s označenom biciklističkom stazom i opis biciklističke staze. Sve su staze podijeljene po područjima s obzirom na njihovu početnu točku. Na stranici *Istra Bike* Istarska županija podijeljena je na sedam područja: Umag/Novigrad, Poreč, Vrsar/Funtana, Rovinj, Labin/Rabac, Središnja Istra, Pula/Medulin. U nastavku se navode koji su gradovi, općine i turističke zajednice dio svakog područja:

- Područje Umag/Novigrad:
 - gradovi: Umag, Novigrad, Buje
 - općine: Oprtalj, Brtonigla, Grožnjan
 - lokalne turističke zajednice: TZG Umag, TZG Novigrad, TZG Buje, TZO Oprtalj, TZO Brtonigla i TZO Grožnjan.
- Područje Poreč:
 - grad: Poreč
 - općine: Vižinada, Kaštela – Labinci, Tar – Vabriga, Višnjan
 - lokalne turističke zajednice: TZG Poreč, TZO Kaštela – Labinci, TZO Tar – Vabriga, TZO Višnjan i TZO Vižinada.
- Područje Vrsar/Funtana:
 - općine: Vrsar i Funtana
 - lokalne turističke zajednice: TZO Vrsar i TZO Funtana.
- Područje Rovinj:
 - grad: Rovinj
 - općine: Bale i Kanfanar
 - lokalne turističke zajednice: TZG Rovinj, TZO Bale i TZO Kanfanar.

- Područje Labin/Rabac:
 - grad: Labin
 - naselje: Rabac
 - općine: Raša, Sveta Nedjelja i Kršan
 - lokalne turističke zajednice: TZG Labin, TZO Raša i TZO Kršan.
- Područje Središnja Istra:
 - gradovi: Pazin i Buzet
 - općine: Cerovlje, Lanišće, Tinjan, Sveti Petar u Šumi, Motovun, Svetvinčenat, Barban, Sveti Lovreč, Lupoglav, Pićan, Gračišće, Karojba i Žminj
 - lokalne turističke zajednice: TZO Središnja Istra, TZG Buzet, TZO Motovun, TZO Svetvinčenat i TZO Žminj.
- Područje Pula/Medulin:
 - gradovi: Pula i Vodnjan
 - općine: Fažana, Medulin, Ližnjan i Marčana
 - lokalne turističke zajednice: TZO Fažana, TZO Ližnjan, TZO Marčana, TZO Medulin, TZG Pula, TZG Vodnjan i TZO Barban.

U okviru izrade ove Studije za svako od prethodno navedenih područja Istarske županije analizirano je postojeće stanje cikloturizma. Kako je već prethodno navedeno ovaj način podjele Istarske županije izrađen je prema prema podjeli na destinacijskoj mrežnoj stranici *Istra Bike*¹¹ koja objedinjuje informacije o bicikлизму u Istarskoj županiji. Sukladno dostupnim informacijama na mrežnoj stranici *Istra Bike* napravljena je analiza postojećeg stanja cikloturizma u Istarskoj županiji prema različitim kategorijama, koja se navode u poglavljima koja slijede.

¹¹ <http://www.istria-bike.com/hr/naslovna>

3.1. Osvrt na planske dokumente razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

Na nacionalnoj i regionalnoj razini postoje planski dokumenti kojima se planira razvijati cikloturizam kao važan destinacijski proizvod, a u siječnju 2019. godine prihvaćen je Operativni plan razvoja cikloturizma Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine.¹² Operativnim planom dogovorene su glavne smjernice i projekti koji će se realizirati u planiranom razdoblju na području Istarske županije. U Operativnom planu navedeni su sljedeći planski i strateški dokumenti koji su povezani s cikloturizmom:

- ✓ Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 55/2013)
- ✓ Strateški marketinški plan hrvatskog turizma za razdoblje 2014. – 2020.
- ✓ Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. – 2030.)
- ✓ Akcijski plan razvoja cikloturizma
- ✓ Master plan turizma Istarske županije 2015. – 2025.
- ✓ *EuroVelo*
- ✓ Smjernice za razvoj proizvoda *Bike&Outdoor* u Istri za razdoblje od 2018. do 2022.
- ✓ Smjernice za unaprjeđenje cestovnih biciklističkih prometnica u Istri, 2017.

U nastavku će se dati kratki osvrt na europsku mrežu *EuroVelo*, odnosno, rute *EuroVelo 8* i *EuroVelo 9* koje prolaze kroz Istarsku županiju.

3.1.1. *EuroVelo* - europska mreža biciklističkih ruta u Istarskoj županiji

Europska komisija navodi cikloturizam kao turistički proizvod koji je primjer održivog razvoja turizma u destinaciji jer razvoj biciklističke infrastrukture ne šteti okolišu.¹³ Kako bi se poticao razvoj takvog oblika turizma Europska komisija od 2009. godine dodjeljuje nepovratna sredstva kojima se financira razvoj i promocija biciklističkih staza diljem Europe. Osim toga, Europska komisija podržala je projekt ECF – Europske biciklističke federacije (*European Cyclists' Federation*),¹⁴ *EuroVelo* koji se sastoji od 16 dugih biciklističkih ruta koje prolaze diljem europskog kontinenta, a glavni mu je cilj povezati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu. Za Istarsku županiju važan je *EuroVelo 8* – EV8, Mediteranska biciklistička ruta te ruta *EuroVelo 9* - EV9, Baltik – Adriatik ili Jantarna

¹² Operativan plan je javan dokument te je dostupan [OVDJE](#).

¹³ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/cycling-routes_en

¹⁴ Ibid.

biciklistička ruta koje prolaze Istarskom županijom.¹⁵ Mediteranska biciklistička ruta – EV8 ruta duga je 5.888 km, a prolazi kroz 11 mediteranskih zemalja u Europi.¹⁶ Na ukupnoj duljini od 1.116 km u Republici Hrvatskoj na *EuroVelo 8* ruti nalaze se osam UNESCO lokaliteta, tri nacionalna parka te četiri parka prirode. Duljina rute *EuroVelo 8* u Istarskoj županiji je 291 km.¹⁷ Na slici 4. prikazan je položaj rute *EuroVelo 8* u Republici Hrvatskoj.

Slika 4. *EuroVelo 8* – Mediteranska ruta kroz Republiku Hrvatsku

Izvor: Hrvatska turistička zajednica, *EuroVelo 8*, <http://eurovelo8.hr/>, pristupljeno: 6. svibnja 2020. godine

EuroVelo 9 - EV9 ukupne je duljine 2,050 km a prolazi kroz šest europskih zemalja.¹⁸ Njezin početak je na obali Baltičkog mora, a završava na jugu Istarske županije, u Puli. Ruta koja prolazi Istarskom županijom planira se da će prolaziti kroz sredinu Istre, odnosno, kroz unutrašnji dio Istre do Pule.¹⁹

Projekt razvoja rute EV9 za područje Istarske županije vodi Upravni odjel za turizam Istarske županije. S obzirom na to da je izvorna ideja prolaska rute EV8 i EV9 bila obalnim djelom Istarske županije, naknadno je odlučeno da se pravac prolaska EV9 preusmjeri na unutrašnji dio Istarske županije. Na Slici 5. prikazan je prolazak EV9 kroz Istarsku županiju.

¹⁵ <https://cikloturizam.hr/eurovelo/>

¹⁶ <https://cikloturizam.hr/eurovelo/>

¹⁷ <http://eurovelo8.hr/#>

¹⁸ <https://en.eurovelo.com/ev9>

¹⁹ <https://cikloturizam.hr/eurovelo/>

Slika 5. EuroVelo 9 - Baltik – Adriatik ili Jantarna biciklistička ruta kroz Istarsku županiju

Izvor: EuroVelo, *EuroVelo 9, Baltic – Adriatic, Croatia*,
<https://en.eurovelo.com/ev9/croatia>

Kao što je prikazano na Slici 5. ruta EV9 u Istarskoj županiji počinje u Plovaniji, zatim se nastavlja prema Oprtlju, Buzetu, Pazinu, Barbanu te završava u Puli. Nakon definiranja prolaska rute kroz Istarsku županiju, buduće aktivnosti razvoja EV9 podrazumijevaju uključivanje lokalnih cesta i/ili postojećih biciklističkih staza u cjelovitu EV9 rutu. U budućnosti će Istarska županija izvšiti mapiranje, uređenje postojećih i izgradnja novih dijelova rute s ciljem spajanja postojećih cesta ili staza.

3.2. Posjećenost biciklističkih staza u Istarskoj županiji

U Istarskoj županiji postavljeni su brojači s ciljem praćenja posjećenosti odabranih biciklističkih staza. Duž cijele biciklističke staze Parenzana brojači su postavljeni na četiri lokacije, odnosno na lokacijama Grožnjan, Livade, Plovanija i Vižinada. Tablica 4. prikazuje ukupan broj polazaka biciklista po lokaciji i godini te ukupan broj zabilježenih prolazaka Parenzanom tijekom 2018., 2019. i 2020. godine.

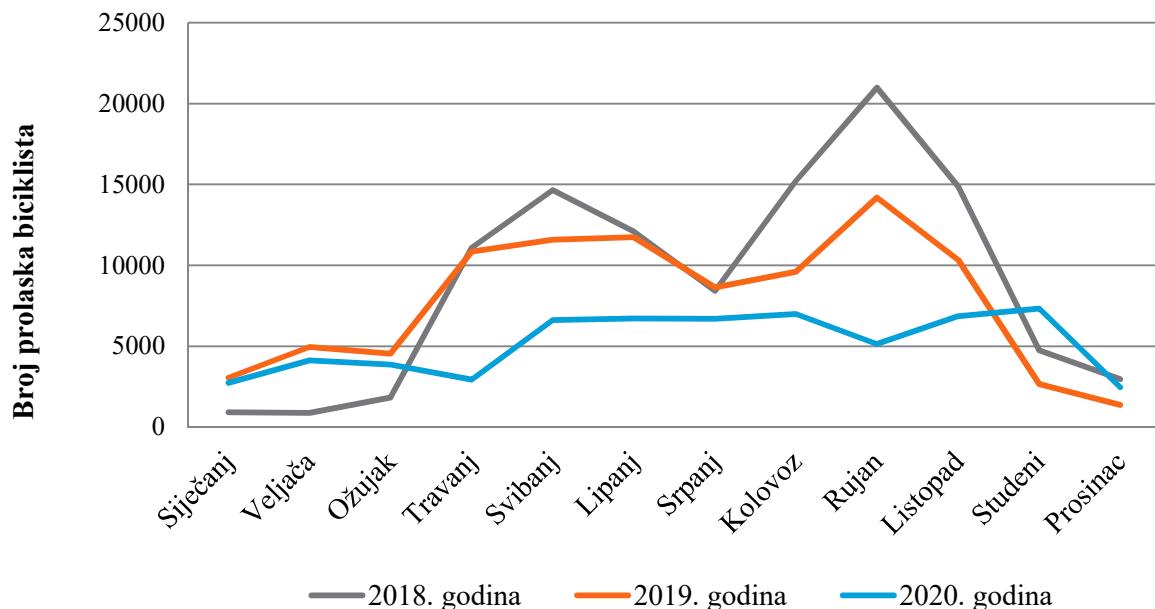
Tablica 4. Broj prolazaka biciklista prema lokaciji brojača na biciklističkoj stazi Parenzana (za 2018., 2019. i 2020. godinu)

Lokacija brojača	2018.	2019.	2020.
Grožnjan	21.383	19.618	18.075
Livade	41.344	25.153	16.290
Plovanija	28.554	32.414	16.211
Vižinada	17.370	16.360	11.911
Ukupno	108.651	93.545	62.487

Izvor: Izrada autora prema podacima Upravnog odjela za turizam Istarske županije, 2021. godine

Prema prikupljenim podacima 2018. godine zabilježen je najveći promet na Parenzani, odnosno 108.651 prolazak. Sljedeće godine zabilježeno je oko 14 % manje prolazaka nego godinu ranije. Tijekom 2020. godine zabilježen je također manji broj prolazaka, pritom u analizu treba uključiti ograničenja putovanja i *lockdowna* u okviru pojave pandemije COVID-19. Tijekom 2018. godine najveći broj prolazaka zabilježen je na lokaciji brojača Livade, 41.344 biciklista, to je ujedno i najveći broj zabilježenih prolazaka u navedene tri godine. Tijekom 2019. godine, najveći broj prolazaka zabilježen je na lokaciji Plovanija, 32.414 biciklista, a 2020. godine najveći zabilježen broj prolazaka je na lokaciji Grožnjan, 18.075 biciklista. Grafikon 1. pokazuje broj zabilježenih prolazaka biciklističkom stazom Parenzana prema mjesecima i godinama.

Grafikon 1. Broj prolaska biciklista biciklističkom stazom Parenzana prema mjesecima (u 2018., 2019. i 2020. godini)

Izvor: Izrada autora prema podacima Upravnog odjela za turizam Istarske županije, 2021. godine

Podaci na Grafikonu 1. prikazuju da je najveća posjećenost biciklističke staze Parenzana bila tijekom 2018. godine, i to najviše tijekom mjeseca rujna, zatim kolovoza i listopada. Sljedeće godine posjećenost je također bila najveća tijekom rujna, zatim lipnja i svibnja. U 2020. godini najviše prolaska zabilježeno je u mjesecu studenom. Usporedno s prethodne dvije godine, mjesec rujan u 2020. godini nije imao najveći broj posjećenosti, već pad posjećenosti u odnosu na mjesec od svibnja do kolovoza i listopada. U tim je mjesecima prosječna posjećenost bila oko 6.700 biciklista mjesечно.

3.3. Analiza stanja postojeće biciklističke mreže na području Istarske županije 2018. i 2020. godine

Analiza stanja postojeće biciklističke mreže na području Istarske županije napravljena je 2018. godine za potrebe izrade Operativnog plana razvoja cikloturizma Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine.²⁰ Na destinacijskoj internetskoj stranici *Istra Bike* kontinuirano se unose promjene koje prate aktualno stanje biciklističke mreže na području cijele Istarske županije. U nastavku je napravljena analiza biciklističkih staza prema težini, po broju službenih i avanturističkih staza i prema vrsti podloge po sedam područja Istarske županije, analizirajući i uspoređujući pritom stanje 2018. i 2020. godine.

Tablica 5. Duljina i broj staza analiziranih po područjima u 2018. i 2020. godini.

Područje	Ukupna duljina staza (u km)		Ukupan broj staza	
	2018.	2020.	2018.	2020.
Umag/Novigrad	861,62	861,12	23	23
Poreč	317,02	878,9	11	22
Vrsar/Funtana	314,6	283,5	11	8
Rovinj	860,61	854,51	21	21
Labin/Rabac	236,3	514	5	10
Središnja Istra	1399,11	1425,11	39	40
Pula/Medulin	880,09	737,14	37	29
Ukupno	4869,35	5554,28	147	153

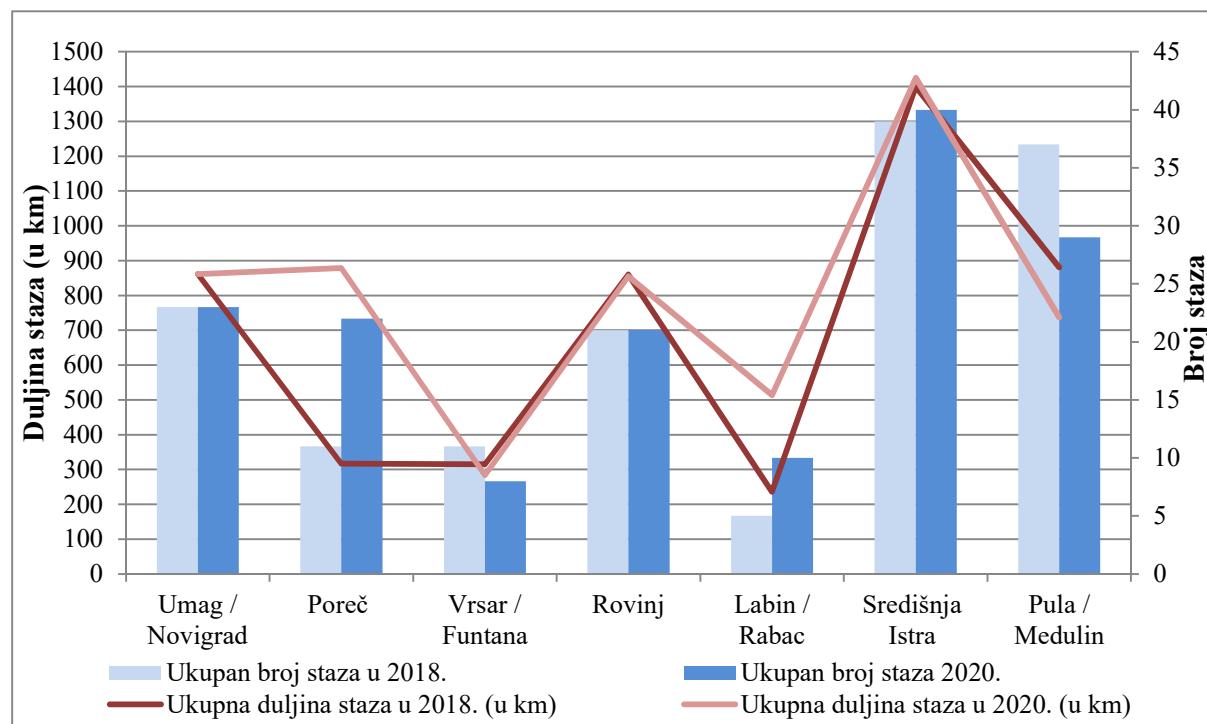
Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Ukupna duljina staza (u km) i ukupan broj staza u Istarskoj županiji naveden je u Tablici 5.. Staze su raspoređene prema području i prema godinama. U 2020. godini na području Istarske županije bilo je ukupno 5554,28 km biciklističkih staza, dok je 2018. godine bilo 4869,35 km biciklističkih staza. Dakle, posljednje dvije godine registrirano je 684,93 km novih biciklističkih staza na području cijele Istarske županije. Stanje biciklističkih staza na području Umag/Novigrad ostalo je nepromijenjeno između analiziranih godina. Na području Poreča tijekom 2020. godine obilježeno je 11 biciklističkih staza, odnosno 561,88 kilometara novih biciklističkih staza u odnosu na 2018. godinu. Na području Vrsar/Funtana ukupan broj biciklističkih staza je osam. U odnosu na 2018. godinu, dvije staze su manje, ali je povećan broj

²⁰ Brščić, K., Šugar, T., Lovrečić, K. (2019). *Operativni plan razvoja cikloturizma Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine*.

kilometara, pa sada ukupno postoji 283,5 kilometara biciklističkih staza na tom području. Na području Rovinja broj staza nije se promijenio, smanjen je broj kilometara staza za 6,1 km. Područje Labin/Rabac ima dvostruko više staza u odnosu na 2018. godinu, odnosno pet biciklističkih staza više, koje čine ukupno 514 km biciklističkih staza. Područje Središnje Istre ima jednu stazu više u odnosu na 2018. godinu ili 26 kilometara više biciklističkih staza. Na području Pule/Medulin broj staza se smanjio u odnosu na 2018. godinu, pa sad ih ima ukupno 29 i 143,76 km manje biciklističkih staza. U nastavku Grafikon 2. prikazuje grafički analizu stanja između 2018. i 2020. godine prema broju i kilometrima biciklističkih staza na području Istarske županije.

Grafikon 2. Ukupan broj staza i duljina staza (u km) u 2018. i 2020. godini

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Tablica 6. prikazuje stanje između 2018. i 2020. godine u odnosu na četiri različite težine biciklističkih staza. Analizom je zaključeno da je najveći broj staza u obje godine pripadao kategoriji lagane biciklističke staze, a najmanji broj staza je u kategoriji zahtjevna biciklistička staza. Ukupan zbroj biciklističkih staza razvrstanih prema težini veći je od stvarnog broja biciklističkih staza jer nemaju sve biciklističke staze istu težinu od početne do završne

točke.^{21,22} Ukupno gledajući, 2020. godine bilo je manje laganih staza u odnosu na 2018. godinu. Biciklističke staze težine srednja i zahtjevna brojnije su u 2020. godini u odnosu na 2018., dok je broj staza težine *Family & Recreation* u 2020. godini smanjen u odnosu na 2018. godinu. Najznačajnija promjena je u broju staza u kategoriji srednja težina, 2018. godine bilo je ukupno 39 takvih staza, a 2020. godine 48.

Tablica 6. Broj staza po težini i po područjima u 2018. i u 2020. godini.

Područje	Težina staze - lagana		Težina staze - srednja		Težina staze - zahtjevna		Težina staze - <i>Family & Recreation</i>	
	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.
Umag/Novigrad	12	12	4	4	7	7	4	4
Poreč	9	14	2	9	0	1	1	8
Vrsar/Funtana	8	5	2	2	1	1	6	3
Rovinj	10	10	8	8	3	3	4	4
Labin/Rabac	0	1	1	1	4	8	0	0
Središnja Istra	12	12	17	19	9	9	5	5
Pula/Medulin	32	24	5	5	0	0	15	9
Ukupno	83	79	39	48	24	29	35	33

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Tablica 7. prikazuje analizu stanja između službenih i avanturističkih staza. U 2020. godini povećao se broj službenih biciklističkih staza te ih ima ukupno 113, a smanjio se broj avanturističkih²³, za dvije staze u odnosu na 2018. godinu.

Tablica 7. Broj službenih i avanturističkih staza po područjima u 2018. i 2020. godini

Područje	Službene staze		Avanturističke staze	
	2018.	2020.	2018.	2020.
Umag/Novigrad	13	15	10	8
Poreč	9	22	2	0
Vrsar/Funtana	11	8	0	0
Rovinj	21	21	0	0
Labin/Rabac	5	8	0	2
Središnja Istra	20	20	19	20
Pula/Medulin	26	19	11	10
Ukupno	105	113	42	40

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

²¹ <http://www.istria-bike.com/hr/staze>

²² Bršić, K., Šugar, T., Lovrečić, K. (2019). *Operativni plan razvoja cikloturizma Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine*.

²³ Avanturistička staza objavljena je na internetu, dostupna putem GPS uređaja, međutim nije obvezno da bude čitavom dužinom održavana, prohodna i označena.

Prema stranici *Istra Bike* podloga biciklističke staze može biti: asfaltirana staza, mtb staza i *trekking* staza. U 2020. godini najviše biciklističkih prema podlozi bilo je u kategoriji mtb staze, odnosno ukupno 63 staze. Najveća razlika između 2018. i 2020. godine je u broju *trekking* staza, odnosno 2020. godine postoji 21 *trekking* staza više nego 2018. godine (Tablica 8).

Tablica 8. Broj staza prema vrsti podloge po područjima u 2018. i 2020. godini

Područje	Asfaltirane staze		Mtb staze		Trekking staze	
	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.
Umag/Novigrad	7	7	16	16	0	10
Poreč	1	7	8	15	4	12
Vrsar/Funtana	4	3	2	0	5	5
Rovinj	9	9	2	2	9	9
Labin/Rabac	2	4	3	6	0	0
Središnja Istra	14	11	17	17	7	10
Pula/Medulin	8	7	28	19	14	13
Ukupno	45	44	76	63	39	60

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

3.4. Biciklističke manifestacije u 2018. i 2019. godini

Biciklističke manifestacije koje su održane na području Istarske županije organizirane su od strane lokalnih turističkih zajednica, biciklističkih klubova, hotelskih kuća i jedinica lokalne samouprave. Neke od manifestacija su organizirane kao zajednički projekt navedenih dionika ili kao individualna inicijativa pojedinog dionika. Organizirane manifestacije bile su najvećim dijelom rekreativne biciklijade ili MTB utrke. Tijekom obje analizirane godine na području Istarske županije održavale su se nacionalne i međunarodne biciklijade. U Tablici 9. prikazane su biciklističke manifestacije koje su održane tijekom 2018. i 2019. godine, raspoređene prema mjesecima.

Tablica 9. Biciklističke manifestacije održane tijekom 2018. i 2019. godine prema mjesecima

Mjeseci	Biciklističke manifestacije	
	2018.	2019.
Siječanj	2	3
Veljača	3	2
Ožujak	7	5
Travanj	16	13
Svibanj	7	9
Lipanj	5	7
Srpanj	4	5
Kolovoz	9	16
Rujan	16	11
Listopad	10	12
Studeni	4	7
Prosinac	0	2
Ukupno	83	92

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenim online²⁴

Važno je naglasiti da su u analizu stanja u Istarskoj županiji u obziru uzete 2018. i 2020. godina. Međutim, za potrebe analize stanja biciklističkih manifestacija u obzir su uzete 2018. i 2019. godina jer se tijekom 2020. godine u Istarskoj županiji nisu održavale biciklističke manifestacije zbog provođenja epidemioloških mjera uslijed pojave pandemije COVID-19.

Tijekom 2019. godine ukupno je održano 92 biciklističke manifestacije, odnosno devet više nego godinu ranije. Stanje broja održanih manifestacija po mjesecima mijenjao se između dvije promatrane godine, a najveća razlika primjećena je u kolovozu i rujnu. Naime, u kolovozu je 2019. godine održano sedam manifestacija više nego godinu prije, dok je u rujnu, u 2019. godini održano četiri manifestacije manje nego u rujnu 2018. godine (Tablica 9.).

U Tablici 10. prikazana je analiza održanih biciklističkih manifestacija tijekom 2018. i 2019. Godine, razvrstavajući manifestacije prema područjima Istarske županije. Na području Umag/Novigrad tijekom 2019. godine održane su četiri manifestacije manje nego 2018. godine,

²⁴Grad Novigrad,

http://www.novigrad.hr/hr/dogadjanja/stranica/biciklistichka_utrka_xco_novigrad_6._kolo_mtb_zimske_lige_istre_i_kvarnera

Parenzana, <http://www.parenzana.net/naslovna>

LC Labin, <https://www.labin.com/vijesti/odrzana-djecja-biciklijada-74969>

Maistra, <https://www.maistra.com/hr/aktivnosti/biciklisticke-manifestacije>

IstraIN, <http://istrain.hr/index.php/istrain-arhiva/4766-festa-s-60-godisnjom-tradicijom-bartulja-vraca-staru-slavu>

Istra Bike, <http://www.istria-bike.com/hr/manfestacije>

Biciklijade, <https://biciklijade.com/>

na području Poreč također su tijekom 2019. godine održane dvije manifestacije manje nego 2018. godine. Na ostalim područjima održano je više manifestacija 2019. godine nego 2018. godine. Najveća razlika u broju manifestacija je na području Središnje Istre, gdje je 2019. godine održano šest manifestacija više nego godinu ranije.

Tablica 10. Biciklističke manifestacije održane tijekom 2018. i 2019. godine po područjima

Područje	Biciklističke manifestacije	
	2018	2019
Umag / Novigrad	28	24
Poreč	14	12
Vrsar / Funtana	3	5
Rovinj	9	10
Labin / Rabac	5	7
Središnja Istra	13	19
Pula / Medulin	11	15
Ukupno na području IŽ	83	92

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenim online²⁵

3.5. Analiza stanja smještajnih objekata u sustavu *Istra Bike&Bed*

Projekt *Istra Bike&Bed* je sustav smještajnih objekata koji su specijalizirani za prihvatanje biciklista, odnosno cikloturista. Uvjet za dobivanje certifikata i uvrštenje u sustav *Istra Bike&Bed* je zadovoljavanje deset kriterija. U sustav *Istra Bike&Bed* mogu ući smještajni objekti bez obzira na svoj kapacitet i kategoriju. U Tablici 11. prikazano je stanje broja objekata između 2018. i 2020. godine. U 2020. godini dodana je još jedna kategorija u sustavu *Istra Bike&Bed*, odnosno kategorija restorani, koji se nalazi u sklopu smještajnog objekta ili kao zaseban objekt.

²⁵ Ibid.

Tablica 11. Objekti u sustavu *Istra Bike&Bed* prema područjima i kategoriji objekata

<i>Istra Bike&Bed</i> smještaj po kategoriji objekta 2018./2020. - broj objekata	<i>Istra Bike&Bed*</i>		<i>Istra Boutique Bike hotel</i>		<i>Bike hotels</i>		<i>Restorani**</i>	
	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.
Umag/Novigrad	16	28	5	7	3	3	n/a	16
Poreč	15	18	0	0	5	5	n/a	8
Vrsar/Funtana	1	1	0	0	1	1	n/a	1
Rovinj	7	10	0	0	1	0	n/a	3
Labin/Rabac	11	10	2	2	2	3	n/a	7
Središnja Istra	35	30	2	3	0	0	n/a	2
Pula/Medulin	29	38	3	2	1	3	n/a	16
Ukupno	114	135	12	14	13	15	n/a	53

*Kuće za odmor, vile, apartmani

**U sklopu smještajnog objekta ili kao zaseban objekt

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Analizom dostupnih podataka na stranici *Istra Bike* 2020. godine utvrđen je veći broj objekata u sustavu *Istra Bike&Bed*. U kategoriji objekata *Istra Bike&Bed*, odnosno kuće za odmor, vile i apartmani nalazi se najveći broj smještajnih objekata, odnosno 2018. godine ih je bilo 114, a 2020. godine 135. U kategoriju *Istra Boutique Bike hotel*, odnosno obiteljski hoteli, tijekom 2020. godine uključena su još dva hotela u sustav, ukupno 14. U kategoriju *Bike hotels*, odnosno hoteli s velikim smještajnim kapacitetom, pridružila su se tijekom 2020. godine još dva nova hotela. Kategorija restorani, koja 2018. godine nije navedena, u 2020. godinu sastoji se od ukupno 53 restorana koji se nalaze u sklopu smještajnog objekta ili kao zasebni objekti. Ukupno je u 2018. godini bilo 139 smještajnih objekata koji su se nalazili u sustavu *Istra Bike&Bed* s ukupno 8.889 kreveta. Tijekom 2020. godine u sustav *Istra Bike&Bed* uključeni su novi objekti, pa je ukupno bilo 164 smještajna objekta koji su zajedno imali 11.056 dostupnih kreveta. Tablica 12. prikazuje stanje smještajnih objekata prema područjima uspoređujući pritom stanje u broju smještajnih objekata u sustavu *Istra Bike&Bed* za 2018. i 2020. godinu.

Tablica 12. Ukupan broj smještajnih objekata u sustavu *Istra Bike&Bed* prema područjima

Područja	Smještajni objekti u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i>		Restorani
	2018.	2020.	
Umag / Novigrad	24	38	16
Poreč	20	23	8
Vrsar/Funtana	2	2	1
Rovinj	8	10	3
Labin / Rabac	15	15	7
Središnja Istra	37	33	2
Pula / Medulin	33	43	16
Ukupno	139	164	53

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Prema podacima u Tablici 12. na području Umag/Novigrad 2020. godine zabilježen je najveći porast smještajnih objekata u sustavu *Istra Bike&Bed*, ukupno 14 više nego 2018. godine, zatim na području Pula/Medulin, s ukupnim porastom od deset novih smještajnih objekata u sustavu *Istra Bike&Bed*. Novi smještajni objekti zabilježeni su i na području Poreča i Rovinja, a područje Labin/Rabac imao je isti broj u obje godine. Područje Središnja Istra zabilježilo je četiri smještajna objekta u sustavu *Istra Bike&Bed* manje 2020. godine u odnosu na 2018. godinu.

3.6. Stanje usluga povezanih s cikloturizmom u Istarskoj županiji

Osim navedenih analiza povezanih sa sadržajem i infrastrukturom u Istarskoj županiji, Tablica 13. objedinjava ostale usluge koje su važne u odredištu za razvoj cikloturizma. Prema stranici *Istra Bike*, u Istarskoj županiji ostale usluge su najam bicikla, prijevoz bicikla i/ili biciklista te servis bicikla. Od 2020. godine dostupan je i popis trgovina biciklističkom opremom te popis *Bike friendly pointova* u Istarskoj županiji.

Tablica 13. Ostale usluge usko povezane s cikloturizmom u Istarskoj županiji

Područja	Najam bicikla		Prijevoz bicikla/biciklista		Servis bicikla		Trgovine biciklističkom opremom	<i>Bike Frendly point</i>
	2018.	2020.	2018.	2020.	2018.	2020.		
Umag/Novigrad	10	10	5	4	3	2	3	3
Poreč	6	9	1	1	4	5	4	0
Vrsar/Funtana	0	5	0	0	0	0	0	0
Rovinj	3	12	2	2	3	3	3	0
Labin/Rabac	2	3	0	1	3	3	3	0
Središnja Istra	5	5	0	0	1	2	1	2
Pula/Medulin	20	20	4	4	9	8	10	1
Ukupno	46	64	12	12	23	23	24	6

Izvor: Izrada autora prema podacima na stranicama *Istra Bike*

Tijekom 2018. godine bilo je ukupno 46 lokacija gdje je bilo moguće iznajmiti bicikl, a 2020. godine ukupno 64 lokacije za najam bicikla. Prijevoz bicikla i /ili biciklista nije se promjenio između promatranih godina, odnosno, ukupno postoji 12 subjekata koji nude uslugu prijevoza bicikla i/ili biciklista u Istarskoj županiji. Također, broj subjekata koji pruža uslugu servisa bicikla bio je 23 u obje godine. Kao nove kategorije koje su uvedene 2020. godine su trgovine biciklističkom opremom, njih ukupno 24, te *Bike Frendly point*, kojih ima ukupno 6.

4. Metodologija istraživanja

Kako je prethodno navedeno u poglavlju 1.3. Ciljevi Studije upravljanja kvalitetom razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji u kojem su navedeni ciljevi prilikom izrade Studije u ovom poglavlju detaljnije će se opisati suradnja s dionicima koji su izravno i neizravno uključeni u kreiranje cikloturističkog proizvoda. Budući da je tijekom 2020. godine pojava pandemije COVID-19 promijenila način života i rada u cijelom svijetu, tako smo i mi morali prilagoditi zamišljeno istraživanje danim okolnostima. Odnosno, morali smo produžiti vremensko trajanje istraživanja i način komunikacije. Trajanje istraživanja produženo je zbog *lockdowna* zbog kojeg jednostavno nije bilo cikloturista s kojima bismo mogli komunicirati i dobiti korisne informacije. Međutim, do kraja izrade Studije uspjeli smo prikupiti informacije od dionika koje smatramo važnim za daljnje kreiranje cikloturističkog proizvoda, odnosno, na temelju kojih možemo predložiti glavne smjernice u upravljanju kvalitetom u cikloturizmu u Istarskoj županiji. U nastavku su navedene metodologije koje se razlikuju ovisno o kojoj ciljanoj skupini dionika se radi.

4.1. Metodologija istraživanja provedenog s predstavnicima biciklističkih klubova i/ili biciklističkim vodičima

Radi boljeg razumijevanja dosadašnjeg razvoja cikloturizma te definiranja dalnjeg smjera istraživanja na početku izrade Studije dogovoren je sastanak s dionicima koje smatramo stručnjacima u području cikloturizma i/ili bicikлизma. Potencijalni sudionici pozvani su putem e-pošte na sastanak te su informirani o temi sastanka i pitanjima o kojima smo željeli raspravljati. Sastanak je održan u prostorijama Instituta za poljoprivredu i turizam 17. prosinca 2019. Rasprava je trajala otprilike dva sata.

U fokus grupi sudjelovalo je ukupno osam predstavnika biciklističkih klubova/odjela iz Istarske županije, i to:

- ✓ Istarska županija, Upravni odjel za turizam
- ✓ *Bike centar Poreč*
- ✓ Biciklistički centar Rabac, Valamar
- ✓ Grad Labin, *Mountain bike klub Istra bike*
- ✓ *Bike klub Poreč*

- ✓ Biciklistički klub Novigrad
- ✓ Biciklistički klub Fažana
- ✓ IRTA - Istarska agencija za razvoj turizma.

Za istraživanje je pripremljeno šest pitanja o temi. Ideja je bila dobiti odgovore na pitanja važna za daljnji razvoj cikloturizma. Raspravljaljalo se o sljedećim pitanjima:

- ✓ Koju vrstu suradnje biciklistički klubovi očekuju od javnog sektora?
- ✓ Što mogu biciklistički klubovi ponuditi destinaciji?
- ✓ Što podrazumijevaju pod upravljanjem kvalitetom cikloturističkog proizvoda?
- ✓ Imaju li povratne informacije od korisnika?
- ✓ Koje informacije smatraju korisnima radi budućeg razvoja cikloturizma?
- ✓ Razno.

Pod točkom Razno, članovi su mogli dati dodatne prijedloge i mišljenja koja su željeli podijeliti s ostalim sudionicima, poput mogućeg rješenja nekih pitanja ili samo kreativnih ideja za budući razvoj.

Rezultati su grupirani u kategorije kreirane prema autorima Wang (2018), Banister (2005) i Aldredi sur. (2019) te su grupirane kao kategorije zapreka, i to kao:²⁶

✓ Političke i institucionalne - koje opisuju kao „problemi u suradnji između organizacija i sukobi među različitim politikama“. ✓ Socijalno-kulturne - opisane su kao „problemi u javnoj prihvatljivosti mjere“. ✓ Resursi - koji su opisani kao „Problemi u stjecanju odgovarajuće količine finansijskih i fizičkih resursa u vremenu“. ✓ Pravne – problemi koji se mogu javiti zbog promjena u legislativi, odnosno, „mjere mogu biti ograničene ili čak otkazane zakonima i propisima“. ✓ Fizičke i/ili ostale - „ograničenje prostora ili topografije“ i ostalo.

²⁶ Wang, L. (2018), Barriers to Implementing Pro-Cycling Policies: A Case Study of Hamburg, Sustainability, Vol. 10, No. 11, 4196 <https://doi.org/10.3390/su10114196>

Banister, D. (2005), Overcoming barriers to the implementation of sustainable transport In Barriers to Sustainable Transport. Institutions, Regulation and Sustainability; Rietveld, P., Stough, R., Eds.; Spon Press: London, UK, 2005; pp. 54–68.

Aldred, R., Watson, T., Lovelace, R. and Woodcock, J. (2019), "Barriers to investing in cycling: Stakeholder views from England", Transportation Research Part A: Policy and Practice, Vol. 128, pp. 149-159 <https://doi.org/10.1016/j.tra.2017.11.003>

4.2. Metodologija istraživanja provedenog s lokalnim dionicima cikloturizma

Za potrebe studije provedeno je istraživanje s dvije skupine lokalnih dionika, iznajmljivačima koji su uključeni u sustav *Istra Bike&Bed* te dionicima koji nude usluge cikloturistima (biciklistički klubovi i/ili biciklistički vodiči). Kao način provođenja istraživanja razvijen je upitnik na temelju „ankete o stanovništvu“ koju je predložio Europski sustav pokazatelja turizma (ETIS), a izvorna pitanja su prilagođena temi istraživanja – cikloturizmu. Osim ETIS-ovih predloženih pitanja upitnik je upotpunjen pitanjima vezanim uz utjecaj cikloturizma na odredište koja su korištena u studiji autora Bull & Lovell (2007). S obzirom na razdoblje provođenja istraživanja, odnosno u vrijeme prvog *lockdowna* uzrokovanog pandemijom COVID-19, istraživanje se u potpunosti provodilo *online*. Kreiran je *online* upitnik u sustavu Microsoft Office 365, koji je distribuiran e-poštom. Popis kontakata uključivao je kontakte vlasnika smještajnih objekata koji su u sustavu *Istra Bike&Bed*, a dostupni se na mrežnoj stranici *Istra Bike*. Popis kontakata uključivo je i kontakte predstavnika biciklističkih klubova u Istarskoj županiji. Također, u okviru provođenja istraživanja kontaktirane su sve turističke zajednice s područja Istarske županije koje su bile zamoljene da proslijede *online* upitnik svim iznajmljivačima privatnog smještaja na njihovom području. Istraživanje je trajalo od 7. travnja 2020. do 5. srpnja 2020. U tom su razdoblju poslana tri podsjetnika. Prvi podsjetnik poslan je 28. travnja 2020. svim turističkim zajednicama da proslijede anketu, ukoliko već nisu. Sljedeći podsjetnik poslan je 13. svibnja 2020. predstavnicima biciklističkih klubova i iznajmljivačima u sustavu *Istra Bike&Bed*. Zadnji podsjetnik poslan je 1. srpnja 2020. iznajmljivačima u sustavu *Istra Bike&Bed*. Konačno je prikupljen ukupno 201 upitnik. Upitnik se sastojao od 25 različitih pitanja i više potpitanja. Pitanja su bila dihotomna (s mogućnosti odabira jednog odgovora), pitanja s višestrukim izborom te otvorena pitanja. Za ukupno 19 tvrdnji korištena je Likertova skala – s ocjenom od 1 = uopće se ne slažem do 5 = u potpunosti se slažem, te skala zadovoljstva za 1 tvrdnju – s ocjenom od 1 = uopće nisam zadovoljan do 5 = u potpunosti sam zadovoljan. Za analizu podataka korišten je program Microsoft Excel, a rezultati su prikazani pomoću deskriptivne statistike.

4.3. Metodologija istraživanja provedenog s cikloturistima

Istraživanje je provedeno s turistima/posjetiteljima odnosno cikloturistima o zadovoljstvu dosadašnjom organizacijom i mogućnostima razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji. Istraživanje je započelo u srpnju 2020. godine, a analiza prikaza rezultata obuhvaća ankete prikupljene do 12. siječnja 2021. godine. Pitanja u anketi kreirana su na temelju već prije provedenih istraživanja autora Faulks i sur. (2008), Karanikola i sur. (2018), Luka (2012), Meschik (2012), Mrnjavac i sur. (2014), Ritchie i sur. (2010), Sheng (2015), Weston i sur. (2012). Anketa je kreirana u *online* i papirnatom obliku. Ankete u *online* obliku kreirane su pomoću programa *Microsoft Office 365* te su bile dostupne preko linka i putem QR koda koji je isprintan na kartice. *Online* upitnici (linkovi i QR kodovi) poslani su 10. rujna 2020. na mail adrese svih turističkih zajednica u Istarskoj županiji. U 11 turističkih zajednica ankete su poslane u papirnatom obliku. Zatim 15. rujna 2020. isprintane su kartice s QR kodom i poslane u osam turističkih zajednica. Ankete u *online* obliku objavljene su i na stranicama TZ-a Istarske županije, TZ-a općine Ližnjan, *Amanti delle vacanze in Croazia*, BBK-a Grožnjan, Biciklističkog saveza Istre, *Colours of Istria*, *Croazia infoa*, *Istra Bikea*, Općine Oprtalj, TZ-a središnja Istra, *Visit Novigrad Cittanova*. Ostale ankete u papirnatom obliku koristili su anketari s Instituta za poljoprivredu i turizam, a istraživanje se provodilo na biciklističkim stazama *Parenzani*, Rtu Kamenjaku i na stazi *Čarobni arhipelag*. Anketa su provodili u papirnatom obliku i osam *bike* vodiča. Anketa je ponuđena turistima na sljedećim jezicima: hrvatskom, engleskom, njemačkom, slovenskom i talijanskom. Ukupno je prikupljeno 323 ankete. Za analizu podataka korišten je program *Microsoft Excel*, a rezultati su prikazani pomoću deskriptivne statistike.

5. Rezultati istraživanja

U sljedećim poglavljima prezentirani su rezultati koji su prikupljeni u provedenim istraživanjima s tri ciljane skupine dionika. U poglavlju 5.1. prezentirani su rezultati fokus grupe u kojoj su sudjelovali predstavnici biciklističkih klubova i drugi stručnjaci za cikloturizam. Poglavlje 5.2. prikazuje rezultate provedenog istraživanja s lokalnim dionicima cikloturizma u Istarskoj županiji. A u poglavlju 5.3. prezentirani su rezultati prikupljeni u istraživanju provedenom s turistima/posjetiteljima, odnosno cikloturistima na području Istarske županije.

5.1. Prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji – mišljenja predstavnika biciklističkih klubova

U nastavku su prezentirani rezultati fokus grupe koje je održana na početku izrade Studije. Rezultati su grupirani u kategorije i potkategorije kako je prikazano u nastavku. Tablični prikaz pokazuje identificirane prepreke te mogućnosti koje je moguće ukiniti kako navedeno prepreke kao rezultat zajedničkog razgovora između ispitanika.

U tablici 14. prikazane su kategorije političkih/institucionalnih prepreka i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji, u tablici 15. navedene su identificirane društvene i kulturne prepreke i mogućnosti te su u tablici 16. navedene pravne i fizičke prepreke i mogućnosti te one koje se odnose na dostupnost resursa.

Tablica 14. Političke/institucionalne prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

Kategorija	Potkategorija	Prepreke	Mogućnosti
Politička/ institucionalna	Koordinacija institucija	Jedna institucija (ministarstvo) finansijski podupire postavljanje putokaza, ali druge institucije ne prihvaćaju putokaze kao službene.	Uskladiti zakonodavstvo, standardizirati oznake.
	Održavanje staza	Ne postoji ili je održavanje postojećih biciklističkih staza nedovoljno. Biciklističke staze se uglavnom održavaju, ali avanturističke se ne održavaju.	Uključiti turističke zajednice. Uvesti godišnju članarinu na razini lokalne zajednice (turistička zajednica ili grad/općina), utvrđeni iznos za održavanje biciklističkih staza na tom području. Osivanje tvrtke koja će se baviti održavanjem biciklističkih staza.
	Uključenost turističkih zajednica	n/a	Održavanje biciklističkih staza nakon izgradnje. Kontrola i koordinacija biciklističkih staza na području određene turističke zajednice.
	Statistika	Nedovoljno praćenje biciklističkog prometa.	U Istarskoj županiji postoji 19 brojača za bicikle, a trebalo bi ih biti i više. Statistika biciklističkog prometa mora biti javno dostupna.
	Ulaganje u biciklizam	Ulaganje u biciklistički turizam na niskoj je razini (minimalno).	Više ulaganja.
	Korištenje javnog (državnog) zemljišta	Korištenje nije besplatno.	Podržati korištenje javnog (državnog) zemljišta za, na primjer, biciklistička događanja organizirana kao neprofitne manifestacije i za opće dobro.

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Tablica 15. Društvene i kulturne prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

Kategorija	Potkategorija	Prepreke	Mogućnosti
Društvena i kulturna	Obiteljske staze	Kultura bicikлизma u destinaciji nije na visokoj razini.	Izgradnja staza koje istodobno odgovaraju djeci i odraslima. Uključivanjem djece i cijelih obitelji u biciklizam povećat će se razina biciklističke kulture.
	Biciklistička staza <i>Parenzana</i>	Nema prepreka. Poželjno je više takvih projekta.	Dobar je primjer strateškog projekta.
	Profil cikloturista	Ne postoji.	Provesti istraživanje.
	Kombinacija različitih turističkih proizvoda u destinaciji	Nedostaje nam odgovarajuća biciklistička infrastruktura.	Izgraditi infrastrukturu koja će omogućiti vožnju biciklom kroz grad i razgled turističkih znamenitosti.
	Popularizacija cikloturizma	Turisti na biciklima sada dolaze preko biciklističkih klubova ili inozemnih agencija.	Poboljšati promociju kako bi bilo više samostalnih dolazaka biciklističkih turista.
	Jezična barijera i kombinirane biciklističke ture	Cikloturisti su uglavnom s njemačkog govornog područja. Nedostatak vodiča koji mogu biti gradski i biciklistički vodiči.	Educirati biciklističke vodiče koji znaju njemački jezik i koji mogu biti i gradski vodiči.
	Biciklizam i djeca	Djecu ne zanimaju aktivnosti koje uključuju bicikl. Ne postoje treneri koji se bave treniranjem i edukacijom djece o biciklizmu. Infrastruktura je neprikladna (nesigurna) za djecu.	Stvoriti biciklističku kulturu i popularizirati biciklizam među djecom izravnom komunikacijom s djecom (npr. škole biciklizma i sl.). Osigurati djeci parking mjesto za bicikle (npr. oko škole).

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Tablica 16. Pravne i fizičke prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji te one ovisne o dostupnosti resursa

Kategorija	Potkategorija	Prepreke	Mogućnosti
Resursi	Biciklizam u zimskim mjesecima	Nedovoljan je broj biciklističkih turista. Biciklistički turisti uglavnom dolaze tijekom dva mjeseca u godini (u proljeće i jesen).	Organizacija zimske lige pridonijet će popularnosti destinacije.
	Biciklistički klubovi	Biciklistički klubovi imaju mali proračun i potrebna im je finansijska pomoć.	Članovi biciklističkih klubova mogu svojim znanjem i iskustvom pomoći kao članovi tima u planiranju i izgradnji nove biciklističke infrastrukture, popravljanju postojeće ili organiziranju biciklističkih događaja.
	Vodiči	Nedovoljan je broj vodiča za bicikliste sa službenom licencom.	Popis službenih vodiča za bicikliste treba češće ažurirati. Motivirati članove biciklističkih klubova da dobiju dozvolu.
	<i>Pump track</i> i <i>bike park</i>	U Istri ih je još premalo.	Izgraditi takvu infrastrukturu.
	Prijava projekata	U prijavi projekata ne postoji suradnja i podrška gradova i općina.	Povećati suradnju s gradovima i općinama u prijavi projekata.
Pravne zapreke	Svijest donositelja odluka o važnosti biciklizma	Primjerice, u izgradnji novih prometnica kroz naselja bilo bi dobro planirati biciklističke staze, ali uglavnom to nije slučaj.	Uključiti biciklističke staze u plan nove cestovne infrastrukture tamo gdje je to moguće.
	Enduro i quad vožnje	Problem s Enduro i quad vožnjama je što uništavaju biciklističke staze. Ne postoje kazne za takvo uništavanje.	Zabraniti ili ograničiti takve vožnje.
Fizičke zapreke	Biciklističke staze u gradovima	Ne postoje.	Važno je izgraditi biciklističke staze u urbanim sredinama.

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

5.2. Mišljenja lokalnih dionika o mogućnostima razvoja proizvoda te zadovoljstvo postojećom organizacijom cikloturizma na razini Županije

U ovom su djelu predstavljeni rezultati prikupljeni provođenjem istraživanja s lokalnim dionicima cikloturizma u Istarskoj županiji. Rezultati su predstavljeni na način da je najprije napisano pitanje na koje su ispitanici odgovarali, a nakon toga su navedeni analizirani podaci u tablici ili u grafičkom obliku.

5.2.1. Sociodemografski profil lokalnih dionika cikloturizma

Tablica 17. prikazuje sociodemografski profil lokalnih dionika cikloturizma u Istarskoj županiji. U istraživanju je sudjelovalo podjednaki broj žena i muškaraca, odnosno, 48,76 % žena i 51,24 % muškaraca. Najveći broj ispitanika nalazi se u dobnoj skupini između 41 i 50 godina, njih 36,32 %. Ispitanici dobne skupine 31-40 i 51-60 sudjelovali su u istom postotku, odnosno 21,89 %. Najveći broj ispitanika je završio diplomski studij/fakultet (35,82 %), zatim slijede ispitanici sa završenom srednjom školom (33,33 %). Ispitanici su zamoljeni da navedu mjesto u kojemu žive. Prilikom obrade podataka odgovori ispitanika o mjestu u kojem žive razdijeljeni su u područja Istarske županije prema podjeli na mrežnoj stranici *Istra Bike*. Najveći udio ispitanika dolazi iz područja Pula/Medulin, zatim Labin/Rabac. Pet ispitanika dolazi izvan Istarske županije pa su njihovi odgovori grupirani u kategoriji ostalo.

Tablica 17.Sociodemografski profil ispitanika (N=201)

Sociodemografska obilježja ispitanika	Udio (%)	N
Dobna skupina		
<18	0	0
18 – 30	7,46	15
31 - 40	21,89	44
41 – 50	36,32	73
51 – 60	21,89	44
61 – 70	11,44	23
>70	1,00	2
Spol		
Žensko	48,76	98
Muško	51,24	103
Razina obrazovanja		
Osnovna škola	0,50	1
Srednja škola	33,33	67
Preddiplomski studij/Viša škola	20,90	42
Diplomski studij/Fakultet	35,82	72
Magisterij/Doktorat	9,45	19
Prebivalište ispitanika*		
Umag/Novigrad	13,93	28
Poreč	9,45	19
Vrsar/Funtana	1,49	3
Rovinj	13,43	27
Labin/Rabac	18,91	38
Središnja Istra	16,42	33
Pula/Medulin	23,88	48
Ostalo	2,49	5

*Podjela na područja napravljena je prema Istra Bike

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2020.

5.2.2. Način sudjelovanja u aktivnostima vezanim uz cikloturizam u Istarskoj županiji

Pitanje: Na koji način sudjelujete u aktivnostima vezanim za cikloturizam u Istarskoj županiji?

Na ovo su pitanje ispitanici imali mogućnost odabira više odgovora zbog čega je zbroj udjela u tablici veći od 100 % (Tablica 18). Najveći broj lokalnih dionika sudjeluje u aktivnosti vezanim uz cikloturizam na način da je smještajni objekt ili objekti koje iznajmljuju prilagođeni za cikloturiste, njih 46,27 %, sljedeća aktivnost je osobno bavljenje biciklizmom (profesionalno ili rekreativno), odnosno 35,32 % ispitanika. 12,44 % ispitanika navodi da radi u turističkoj tvrtci koja razvija cikloturizam, a 29,35 % ispitanika ne sudjeluje u aktivnostima vezanim uz cikloturizam.

Tablica 18. Način sudjelovanja u aktivnostima vezanim uz cikloturizam u Istarskoj županiji (N=201)

Način sudjelovanja u aktivnostima vezanim uz cikloturizam u Istarskoj županiji*	Udio (%)	N
Smještajni objekt (objekti) koji iznajmljujem prilagođen je za cikloturiste	46,27	93
Osobno se bavim biciklizmom (profesionalno ili rekreativno)	35,32	71
Radim u turističkoj tvrtci koja razvija cikloturizam (ima u ponudi ovaj turistički proizvod)	12,44	25
Ne sudjelujem u aktivnostima vezanim za cikloturizam	29,35	59
Ostalo (molimo navedite):	6,00	13

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

*mogućnost višestrukog odabira odgovora, stoga je ukupni udio odgovora veći od 100 %.

Ispitanici su naveli pod ostalo sudjelovanje u sljedećim aktivnostima vezanim uz cikloturizam:

- ✓ „Volontiram za vrijeme biciklističkih utrka.“
- ✓ „Organizacija utrka i biciklijada.“
- ✓ „Rent a *bike*, *bike* tourism.“
- ✓ „Radim u TZ-u i aktivni turizam nam je bitan faktor turističke ponude.“
- ✓ „Usluga iznajmljivanja prijevoza i popravka bicikala.“
- ✓ „Pregledavam staze i preko *Excel* zapisnika prijavljujem potrebne popravke turističkoj zajednici.“
- ✓ „Održavanje, građenje staza, organizacija *bike* utrka.“
- ✓ „Trasiram, čistim i gradim nove staze.“

5.2.3. Smještajni objekt prilagođen za cikloturiste

Pitanje: Posjedujete li smještajni objekt prilagođen za cikloturiste?

Ukupno 59,70 % ispitanika ima smještajni objekt koji je prilagođen potrebama cikloturista (Tablica 19).

Tablica 19. Smještajni objekt prilagođen cikloturistima (N=201)

Objekt prilagođen cikloturistima	Udio (%)	N
Da	59,70	120
Ne	40,30	81

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Je li Vaš objekt u sustavu *Istra Bike&Bed*?

Ispitanici koji imaju smještaj prilagođeni za potrebe cikloturista, odnosno 120 ispitanika, odgovarali su na pitanje je li njihov smještajni objekt u sustavu *Istra Bike&Bed* (Tablica 20). Ukupno 32,50 % ispitanika ima smještajni objekt u sustavu *Istra Bike&Bed*.

Tablica 20. Smještajni objekt u sustavu *Istra Bike&Bed* (N=120)

Istra Bike&Bed	Udio (%)	N
Da	32,50	39
Ne	67,50	81

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Prema dosadašnjem iskustvu ocijenite koliko ste zadovoljni cikloturistima kao gostima?

Ispitanici su ocjenom od 1 (uopće nisam zadovoljan/na) do 5 (u potpunosti sam zadovoljan/na) ocijenili svoje zadovoljstvo cikloturistima kao gostima (Tablica 21). Na ovo pitanje odgovarali su ispitanici koji imaju smještajni objekt prilagođen cikloturistima. U prosjeku, ispitanici su zadovoljni cikloturistima kao gostima (aritmetička sredina = 3,96, SD = 1,36).

Tablica 21. Zadovoljstvo cikloturistima kao gostima (N=120)

Zadovoljstvo cikloturistima kao gostima	Aritmetička sredina	SD
	3,96	1,36

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Tvrdnja: Smatram da cikloturistički smještaj pridonosi boljem prihodu u turizmu od običnog pružanja usluge smještaja.

Ispitanici su ocjenom od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem) izrazili svoje mišljenje o tvrdnji da cikloturistički smještaj pridonosi boljem prihodu u turizmu od običnog pružanja usluge smještaja (Tablica 22). Najveći broj ispitanika slaže se s navedenom tvrdnjom (aritmetička sredina = 3,74, SD = 1,25).

Tablica 22. Ocjena slaganja s tvrdnjom da cikloturistički smještaj pridonosi boljem prihodu u turizmu od običnog pružanja usluge smještaja (N=120)

Doprinos cikloturističkog smještaja boljem prihodu od turizma od uobičajenog pružanja usluge smještaja	Aritmetička sredina	SD
	3,74	1,25

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanja: Od koje godine posjedujete certifikat Istra *Bike&Bed*? Broj kreveta koji posjedujete za cikloturiste? Koliko cikloturista posjeti Vaš smještaj godišnje? Vraćaju li se Vaši gosti u destinaciju?

Ispitanici su na ova pitanja odgovarali upisivanjem podataka pored svakog pitanja. U Tablici 23. nalaze se odgovori ispitanika. Ispitanici su na pitanje od koje godine posjeduju certifikat *Istra Bike&Bed* naveli najviše četiri godine, a najmanje nekoliko dana (mod = 3, medijan = 3, SD = 2,40). Na pitanje o broju kreveta u smještanom objektu, minimalno je navedeno posjedovanje dva kreveta, a maksimalno 1.810 (hotelski smještaj). Godišnji broj cikloturista koji borave u smještajnim objektima prilagođenim cikloturistima kreće se od minimalno jednog gosta, do 6.003 gostiju. Na pitanje o broju vraćanja cikloturista u destinaciju ispitanici su odgovorili da se cikloturisti minimalno vraćaju jedanput, a maksimalno deset puta (mod = 2, medijan = 2, SD = 1,41).

Tablica 23. Obilježja smještajnih objekata koji su prilagođeni cikloturistima (N=120)

Posjedovanje oznake <i>Istra Bike&Bed</i>	
Min	Nekoliko dana
Max	4 godine
Mod	3
Medijan	3
Standardna devijacija	2,40
Broj kreveta u smještajnim objektima koji su prilagođeni cikloturistima	
Min	2
Max	1.810
Mod	4
Godišnji broj cikloturista u smještajnim objektima	
Min	1
Max	6.003
Mod	20
Broj vraćanja cikloturista u Istarsku županiju	
Min	1
Max	10
Mod	2
Medijan	2
Standardna devijacija	1,41

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Gdje se oglašavate kao specijalizirani objekt za cikloturiste?

Ispitanici koji imaju smještajni objekt prilagođen za cikloturiste navode da objekt oglašavaju na sljedećim portalima: *Cycle Croatia*, *Istra Bike (Istra Bike&Bed)*, Turistička zajednica Istarske županije, *Booking*, *Airbnb*, *Facebook*, turistička agencija, vlastite mrežne stranice, *Eurotours*, *Tripadvisor*, *Homeaway*, TZ Ližnjan, *Novasol*, specijalizirani časopisi, *RevNGo*.

Pitanje: Planirate li u budućnosti nastaviti ili ukinuti uslugu smještaja za cikloturiste?

Najveći broj ispitanika koji imaju smještajni objekt prilagođen za cikloturiste navode da i u budućnosti planiraju nastaviti pružati usluge smještaja za cikloturiste, ukupno 94 % ispitanika (Tablica 24).

Tablica 24. Nastavak ili ukidanje usluge smještaja za cikloturiste (N=120)

U budućnosti planirate:	Udio (%)	N
Nastaviti pružati usluge smještaja za cikloturiste	94	113
Ukinuti pružanje usluge smještaja za cikloturiste	6	7

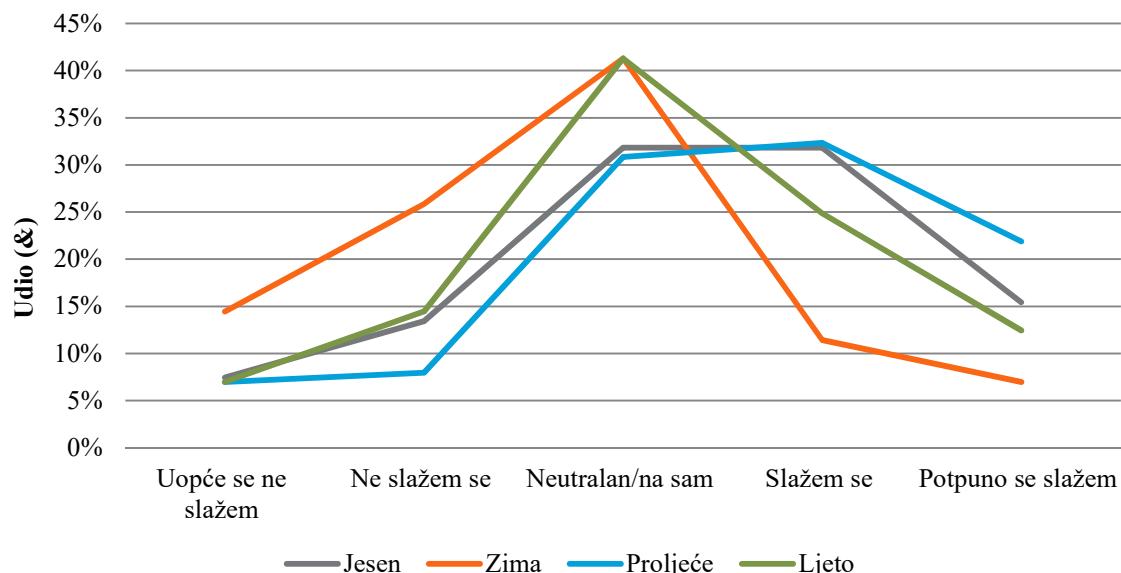
Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

5.2.4. Zadovoljstvo cikloturizmom u odredištu i mišljenja lokalnih dionika o utjecaju cikloturizma na odredište

Tvrdnja: „Općenito, vrlo sam zadovoljan cikloturizmom u destinaciji“ - u jesen, zimi, u proljeće i ljeti. Odgovor se odnosi na 2019. godinu

Ispitanici su ocijenili razinu slaganja s tvrdnjom ocjenom od 1 = uopće se ne slažem, do ocjene 5 = u potpunosti se slažem. Cilj ovog pitanja bio je utvrditi kada je zadovoljstvo lokalnih dionika cikloturizma s aspekta razvoja i postojanja cikloturizma u destinaciji, odnosno smatraju li da je razvoj i postojanje cikloturizma u destinaciji primjereno u jesen, zimi, u proljeće ili ljeti. Prema ocjenama ispitanika najviše su neutralni u zadovoljstvu o razvoju i postojanju cikloturizma u destinaciji zimi i ljeti, dok se najviše slažu da se cikloturizam razvija i postoji na proljeće i jesen u destinaciji.

Grafikon 3. Zadovoljstvo cikloturizmom u destinaciji – u jesen, u zimu, u proljeće i ljeto (N = 201)

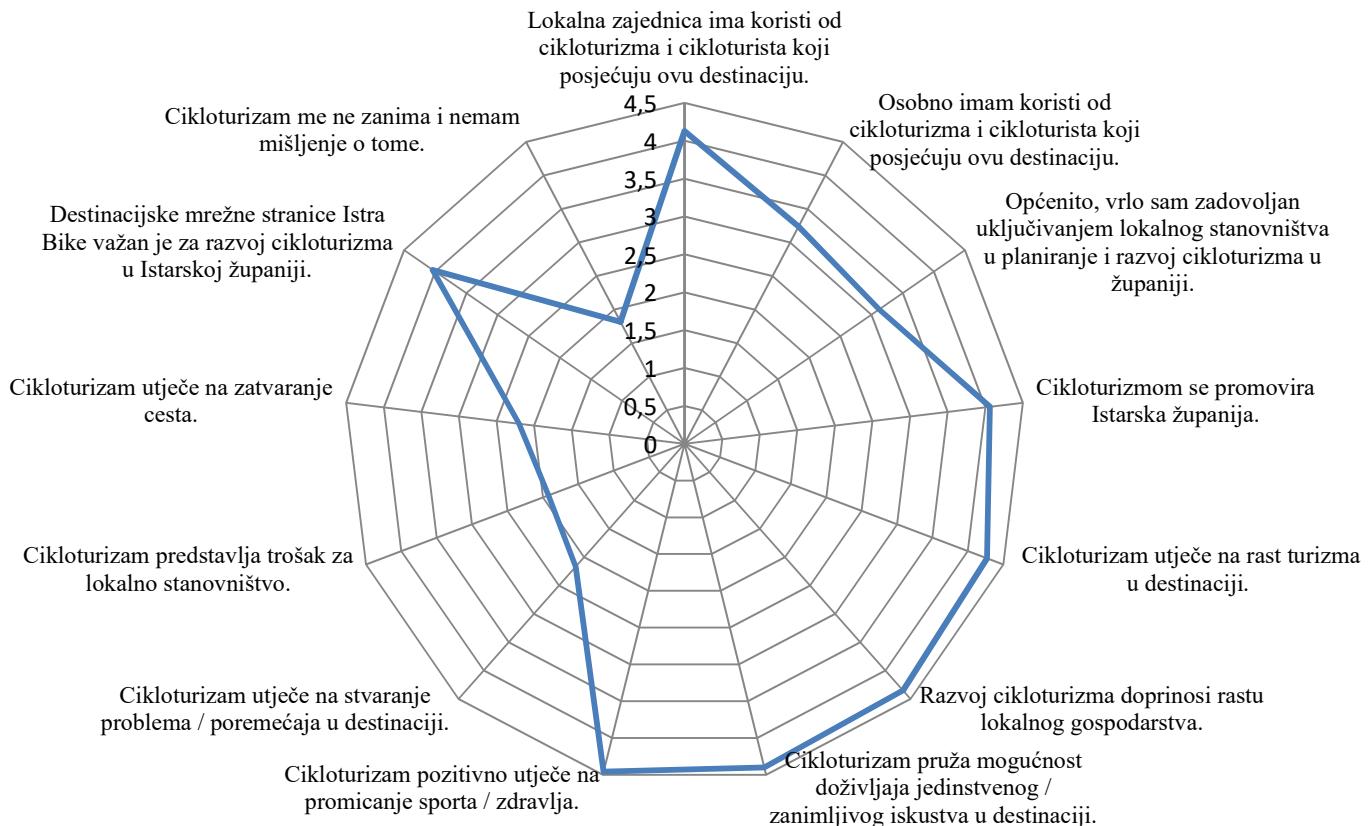
Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Ocjena razine slaganja s tvrdnjama koje se odnose na cikloturizam u Istarskoj županiji.

S ciljem utvrđivanja mišljenja i stavova lokalnih dionika o cikloturizmu kao turističkom proizvodu i njegovom utjecaju na odredište i njih osobno, ispitanici su zamoljeni da izraze svoje slaganje s 13 tvrdnji koje su vezane uz cikloturizam. Ispitanici su imali mogućnost izraziti svoje slaganje sa svakom tvrdnjom ocjenom od 1 = uopće se ne slažem do 5 = u potpunosti se slažem. Obradom podataka zaključeno je da se ispitanici slažu da cikloturizam pozitivno utječe na promicanje sporta/zdravlja (aritmetička sredina = 4,46, SD = 0,79) i da cikloturizam pruža mogućnost doživljaja jedinstvenog/zanimljivog iskustva u destinaciji (aritmetička sredina = 4,4, SD = 0,82). Nadalje, tvrdnje s kojima se također slažu su da razvoj cikloturizma doprinosi rastu lokalnog gospodarstva (aritmetička sredina = 4,35, SD = 0,97), cikloturizam utječe na rast turizma u destinaciji (aritmetička sredina = 4,27, SD = 0,93), lokalna zajednica ima koristi od cikloturizma i cikloturista koji posjećuju ovu destinaciju (aritmetička sredina = 4,13, SD = 0,92), cikloturizmom se promovira Istarska županija (aritmetička sredina = 4,06, SD = 1,06) i destinacijski mrežni portal *Istra Bike* važan je za razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji (aritmetička sredina = 4,04, SD = 0,97). Ispitanici imaju neutralan stav za sljedeće dvije tvrdnje: osobno imam koristi od cikloturizma i cikloturista koji posjećuju ovu destinaciju (aritmetička sredina = 3,24, SD = 1,29) i općenito, vrlo sam zadovoljan uključivanjem lokalnog stanovništva u planiranje i razvoj cikloturizma u Županiji (aritmetička sredina = 3,12, SD = 1,22). Ispitanici se ne slažu ili uopće se ne slažu sa sljedeće četiri tvrdnje: cikloturizam utječe na zatvaranje cesta (aritmetička sredina = 2,2, SD = 1,12), cikloturizam utječe na stvaranje problema/poremećaja u destinaciji (aritmetička sredina = 2,17, SD = 1,22), cikloturizam predstavlja trošak za lokalno stanovništvo (aritmetička sredina = 1,92, SD = 1,09) i cikloturizam me ne zanima i nemam mišljenje o tome (aritmetička sredina 1,82, SD = 1,05).²⁷

²⁷ Brščić, K., Lovrečić, K., Šugar, T. (2021). Impact of cycle tourism development on tourist destination – attitudes of local stakeholders. Prihvaćen rad za prezentaciju na konferenciji „6th International Scientific Conference ToSEE 2021“, 30. 6. – 2. 7. 2021. u Opatiji.

Grafikon 4. Ocjena razine slaganja s tvrdnjama koje se odnose na cikloturizam u Istarskoj županiji (N = 201)

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Tvrdnja: Istarska županija uspješno razvija cikloturizam.

Ispitanici su ocijenili u kojoj se mjeri slažu s tvrdnjom da Istarska županija uspješno razvija cikloturizam. Slažu li se s ovom tvrdnjom mogli su ocijeniti jednom ocjenom od 1 = uopće se ne slažem do 5 = u potpunosti se slažem. Prosječna ocjena koji su ispitanici izrazili svoje slaganje s navedenom tvrdnjom je 3,47 (SD = 1,08), odnosno prosječan stav ispitanika je neutralan.

Tablica 25. Istarska županija uspješno razvija cikloturizam (N = 201)

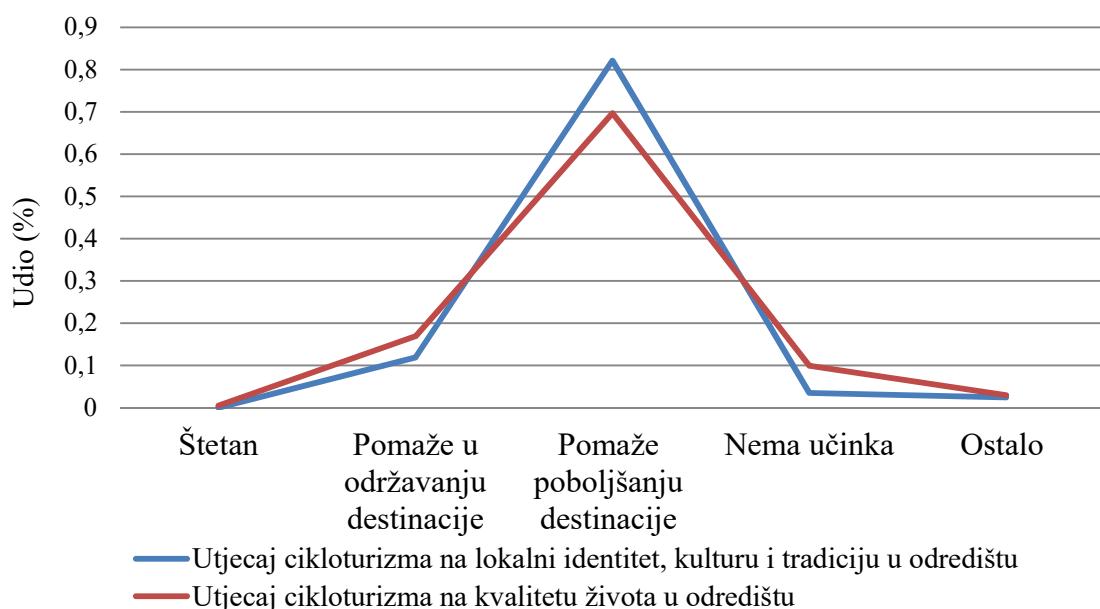
Istarska županija uspješno razvija cikloturizam	Aritmetička sredina	SD
	3,47	1,08

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Što mislite, kakav utjecaj ima cikloturizam na lokalni identitet, kulturu i tradiciju u destinaciji? Što mislite, kakav utjecaj ima cikloturizam na kvalitetu Vašeg života u Vašoj destinaciji? (na ovo pitanje postojala je mogućnost odabira jednog odgovora)

Odgovorom na ova pitanja ispitanici su mogli ocijeniti utjecaj cikloturizma na lokalni identitet, kulturu i tradiciju u destinaciji odabравши jedan od ponuđenih odgovora – štetan, pomaže u održavanju destinacije, nema učinka ili ostalo. Također, odabравши jedan od prethodno spomenutih odgovora, ispitanici su izrazili svoj stav o utjecaju cikloturizma na kvalitetu njihovog života u destinaciji (Grafikon 5). Prema dobivenim rezultatima, najveći broj ispitanika, 82 %, smatra da cikloturizam pomaže poboljšanju destinacije, odnosno da razvoj cikloturizma ima pozitivan utjecaj na lokalni identitet, kulturu i tradiciju u destinaciji. Da cikloturizam nema učinka smatra 3 % ispitanika, a niti jedan ispitanik ne smatra da cikloturizam ima štetan utjecaj na lokalni identitet, kulturu i tradiciju u destinaciji.

Grafikon 5. Stavovi lokalnih dionika o utjecaju cikloturizma u destinaciji (N=201)

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

S aspekta utjecaja cikloturizma na kvalitetu života ispitanika u destinaciji, najveći broj ispitanika, 70 %, ima stav da cikloturizam pomaže poboljšanju destinacije. Također, niti jedan ispitanik ne smatra da cikloturizam ima štetan utjecaj na kvalitetu života ispitanika u destinaciji, a 10 % ispitanika smatra da cikloturizam nema učinka na kvalitetu života u odredištu.

5.2.5. Najveće prednosti Istarske županije kao cikloturističkog odredišta

U istraživanju su ispitanici trebali navesti koje su prednosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji. U nastavku su navedeni sumirani i najčešće navedeni odgovori ispitanika:

- ✓ Blizina emitivnih tržišta (dobra prometna povezanost)
- ✓ Postojeće biciklističke staze/rute (velik broj sporednih cesta i šumskih staza)
- ✓ *Parenzana*
- ✓ Povoljna klima za cijelogodišnji razvoj cikloturizma
- ✓ Povijesna i kulturna baština
- ✓ Bogata gastronomija (konobe, vinarije; dostupni sadržaji u ruralnom i obalnom djelu)
- ✓ Prirodne ljepote (pejzaž)
- ✓ Geografski položaj i konfiguracija terena (raznolikost terena)
- ✓ Veliki broj malih lokalnih cesta s malo prometa
- ✓ Dostupan smještaj za cikloturiste
- ✓ Dostupni dodatni sadržaji
- ✓ Sigurnost vožnje po lokalnim i sporednim cestama zbog malog prometa
- ✓ Male udaljenosti između odredišta
- ✓ Konfiguracija terena za sve kategorije cikloturista
- ✓ Gostoljubivost domaćina

5.2.6. Najveći nedostaci prilikom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

U nastavku su navedeni odgovori ispitanika na pitanje koji su nedostaci razvoja cikloturizma u Županiji. U nastavku su navedeni sumirani i najčešće navedeni odgovori ispitanika:

- ✓ Nedovoljan broj asfaltiranih biciklističkih staza
- ✓ Nedostatak biciklističkih staza uz cestovne prometnice
- ✓ Nedovoljna ulaganja i angažman za održavanje postojeće infrastrukture i signalizacije
- ✓ Poboljšanje ponašanja svih sudionika u prometu i sigurnosti u prometu
- ✓ Okupiti sve informacije koje su potrebne cikloturistima na jedno mjesto i redovito ažurirati
- ✓ Nedovoljan marketing
- ✓ Nedostaje servisa za bicikle
- ✓ Zbog loše informiranosti ili nedovoljnog broja biciklističkih staza cikloturisti voze po preopterećenim glavnim cestovnim pravcima
- ✓ Bolje označavanje biciklističkih staza
- ✓ Nedostatak suradnje između lokalnih dionika cikloturizma
- ✓ Stanovništvo koje nije direktno vezano uz turizam ima lošu percepciju za razvoj cikloturizma
- ✓ Nedostatak servisnih punktova i punktova s pitkom vodom na biciklističkim stazama
- ✓ Nedovoljno promoviranje smještajnih objekata malih kapaciteta koji imaju smještaj prilagođen cikloturistima
- ✓ Nedovoljan poticaj privatnih tvrtkama koji se bave aktivnostima vezanim uz cikloturizam
- ✓ Nedovoljna organizacija transporta bicikala
- ✓ Nedostatak specijalizirane infrastrukture za biciklizam (*bike parkovi, poligoni...*)
- ✓ Nedostaje parkirnih mjesta za bicikli u gradu
- ✓ Premali broj biciklističkih vodiča
- ✓ Nedovoljna količina finansijskih sredstava
- ✓ Nedostatak dugoročnog plana i strategije za razvoj cikloturizma

5.3. Mišljenje turista/posjetitelja o zadovoljstvu dosadašnjom organizacijom i mogućnostima razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

U ovom su djelu predstavljeni rezultati prikupljeni provođenjem istraživanja s turistima/posjetiteljima, odnosno cikloturistima u Istarskoj županiji. Rezultati su predstavljeni tako da je najprije napisano pitanje na koje su ispitanici odgovarali, a nakon toga su navedeni analizirani podaci u tablici ili u grafičkom obliku.

5.3.1. Sociodemografski profil ispitanika

Prema sociodemografskim obilježjima ispitanika u istraživanju je sudjelovao veći broj muškaraca (63,04 %) nego žena (36,96 %). Najviše ispitanika spada u dobnu kategoriju od 41 do 50 godina (27,64 %), slijede ispitanici u kategoriji od 51-60 godina (24,22 %) te ispitanici od 31-40 godina (20,81 %). S obzirom na mjesecna primanja u kućanstvu ispitanici su najčešće navodili primanja od 1001 € - 2500 € (41,30 %) ili 2501 € - 5000 € (39,13 %). S obzirom na razinu obrazovanja najviše ispitanika završilo je diplomski studij (37,77 %). Ostali rezultati navedeni su u Tablici 26. Prosječan broj članova obitelji u kućanstvu je 3.

Tablica 26. Sociodemografski profil ispitanika

Sociodemografska obilježja ispitanika	Udio (%)	N
Spol (N=322)		
Muški	63,04	203
Ženski	36,96	119
Dobna skupina (N=322)		
< 18	0,62	2
18-30	13,66	44
31-40	20,81	67
41-50	27,64	89
51-60	24,22	78
61-70	11,18	36
> 70	1,86	6
Mjesečna primanja (N=322)		
< 1000 €	7,45	24
1001 € - 2500 €	41,30	133
2501 € - 5000 €	39,13	126
> 5001 €	12,11	39
Razina obrazovanja (N=323)		
Osnovna škola	1,86	6
Srednja škola	32,82	106
Preddiplomski studij	12,69	41
Diplomski studij	37,77	122
Specijalistički studij	10,84	35
Doktorski studij	4,02	13

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Država u kojoj živite

Većina ispitanika, odnosno cikloturista, dolazi iz Hrvatske (31,27 %), zatim Slovenije (20,43 %), Njemačke (19,81 %), Italije (11,46 %) i Austrije (8,05 %). Preostali ispitanici dolaze u manjim udjelima iz drugih zemalja (8,98 %) i to iz: Norveške, Poljske, Češke, Nizozemske, Ujedinjenog Kraljevstva, Španjolske, Švedske, Slovačke, Francuske, SAD-a, Švicarske, Srbije i Izraela (Tablica 27.)

Tablica 27. Država iz koje cikloturisti dolaze (N = 323)

Država iz koje cikloturisti dolaze	Udio (%)	N
Hrvatska	31,27	101
Slovenija	20,43	66
Njemačka	19,81	64
Italija	11,46	37
Austrija	8,05	26
Ostale zemlje	8,98	29

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Biciklizmom se bavim

Većina ispitanika od 321 prikupljenih odgovora bavi se biciklizmom rekreativno (97,82 %), a samo manji broj, odnosno njih 2,18 % profesionalno (Grafikon 6).

Grafikon 6. Udio cikloturista koji se bavi biciklizmom rekreativno ili profesionalno

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

5.3.2. Boravak cikloturista u Istarskoj županiji

Pitanje: Izvor iz kojeg ste saznali za ovu biciklističku stazu/manifestaciju

Ispitanicima je postavljeno pitanje iz kojeg izvora su saznali za određenu biciklističku stazu i na navedeno pitanje odgovorilo je ukupno 323 ispitanika. Valja napomenuti da je postojala mogućnost odabira jednog ili više odgovora pa je stoga zbroj udjela u Tablici 28. veći od 100 %. Najviše ispitanika navelo je da su za biciklističku stazu saznali putem interneta (44,89 %), društvenih mreža (28,48 %), već su bili na navedenoj stazi (28,17 %) ili su informaciju dobili od obitelji/prijatelja/poznanika (20,74 %). Također, informacije su dobili u skoro jednakom postotku putem informativnih turističkih centara (13,62 %), promotivnih materijala - brošure, plakati, letci, putopisi i slično (13,00 %), putem biciklističkih klubova/organizacija (11,76 %), u smještaju u kojem borave (8,98 %) ili iz novina/časopisa (3,10 %).

Tablica 28. Izvor iz kojeg su cikloturisti saznali za biciklistički stazu

Izvor informacija	Udio (%)	N
Internet	44,89	145
Društvene mreže	28,48	92
Već sam bila/bio ovdje	28,17	91
Putem mežne stranice <i>Istra Bike</i>	24,46	79
Od obitelji/prijatelja/poznanika	20,74	67
Informativni turistički centri	13,62	44
Promotivni materijali (brošure, plakati, letci, putopisi i slično)	13,00	42
Biciklistički klub/organizacija	11,76	38
Smještaj u kojem boravim	8,98	29
Novine/časopis	3,10	10

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u destinaciju?

Cikloturisti su navodili kojim su prijevoznim sredstvom doputovali u destinaciju i ukupno je 323 ispitanika odgovorilo na navedeno pitanje. Svaki ispitanik imao je mogućnost jednog ili više odgovora pa je iz navedenog razloga zbroj udjela u Tablici 29. veći od 100 %. Više od polovice ispitanika, 65,94 %, doputovalo je u destinaciju automobilom (vlastitim, prijateljevim, poslovnim). Slijede ispitanici koji su doputovali karavanom, kamperom ili kombijem (14,55 %) ili iznajmljenim automobilom (10,84 %). Biciklom je doputovalo u destinaciju 30 ispitanika odnosno (9,29 %). Ostali načini prijevoza korišteni su u manjem udjelu, i to zrakoplov (2,79

%), autobus (1,55 %), čamac, brod ili trajekt (1,55 %), vlak (0,93 %), pješice (0,62 %) ili motocikl (0,31 %).

Tablica 29. Prijevozno sredstvo kojim su cikloturisti doputovali u destinaciju

Prijevozno sredstvo	Udio (%)	N
Automobilom (vlastitim, prijateljevim, poslovnim)	65,94	213
Karavanom, kamperom, kombijem	14,55	47
Automobilom (iznajmljenim)	10,84	35
Biciklom	9,29	30
Zrakoplovom	2,79	9
Autobusom	1,55	5
Čamcem, brodom, trajektom	1,55	5
Vlakom	0,93	3
Pješice	0,62	2
Motociklom	0,31	1

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Je li motiv Vašeg dolaska u Istarsku županiju vožnja biciklom?

Većina ispitanika, njih 57,01 % navelo je da vožnja biciklom nije motiv dolaska u Istarsku županiju, ali je veliki postotak onih kojima je upravo vožnja biciklom motiv dolaska u destinaciju (42,99 %) (Grafikon 7).

Grafikon 7. Vožnja biciklom kao motiv dolaska u Istarsku županiju

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Na koji je način organizirana Vaša trenutna vožnja biciklom?

Veliki udio ispitanika 72,90 % organiziraju vožnju biciklom u vlastitoj organizaciji. Od ostalih ponuđenih odgovora naveli su organizaciju od strane tour operatera (*bike vodiča*) njih 12,15 %, slučajne rekreativne vožnje 10,90 %, biciklističke manifestacije/natjecanje 3,74 % i ostalo 0,31 % (Tablica 30).

Tablica 30. Način organizacije vožnje biciklom

Način organiziranja vožnje biciklom	Udio (%)	N = 321
Vlastita organizacija	72,90	234
Organizacija od strane tour operatera (<i>bike vodiča</i>)	12,15	39
Slučajne rekreativne vožnje	10,90	35
Biciklistička manifestacija/natjecanje	3,74	12
Ostalo	0,31	1

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Koliko će potrošiti dnevno po osobi za vrijeme svog boravka ovdje, uključujući smještaj, prijevoz unutar odredišta, hranu i piće, kupovinu i troškove zabave?

Najveći broj ispitanika naveo je da će dnevno potrošiti po osobi za vrijeme svog boravka ovdje, uključujući smještaj, prijevoz unutar odredišta, hranu i piće, kupovinu i troškove zabave 101 - 200 € (42,68 %). Zatim slijede ispitanici koji će potrošiti 51 - 100 € (23,89 %) ili < 50 € (18,79 %). Na ovo pitanje je odgovorilo 314 ispitanika. Ostali odgovori u manjim udjelima navedeni su u Tablici 31.

Tablica 31. Dnevna potrošnja

Dnevna potrošnja	Udio (%)	N = 314
< 50 €	18,79	59
51 - 100 €	23,89	75
101 - 200 €	42,68	134
201 - 300 €	3,82	12
301 - 400 €	8,92	28
> 401 €	0,96	3
Ostalo	0,96	3

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: U koju skupinu pripadate obzirom na vrstu boravka u odredištu?

Obzirom na vrstu boravka u odredištu najveći broj ispitanika su turisti (47,99 %), slijede vlasnici kuće/stana za odmor (22,91 %), zatim jednak broj lokalnih stanovnika (11,15 %) i izletnika (11,15 %) te najmanji broj vikend posjetitelja (6,83 %). Na navedeno pitanje odgovorilo je ukupno 323 ispitanika.

Grafikon 8. Vrsta boravka ispitanika u odredištu

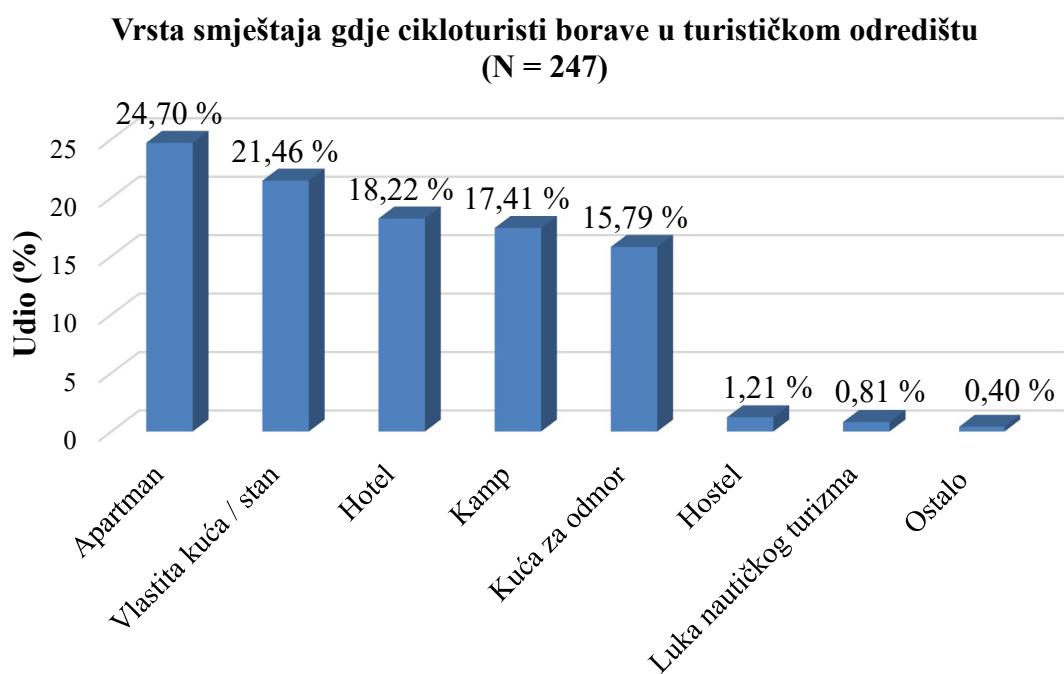

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: U kojoj vrsti smještaja boravite u turističkom odredištu?

Cikloturisti najčešće borave u turističkom odredištu u apartmanu (24,70 %), zatim u vlastitoj kući/stanu (21,46 %), hotelu (18,22 %), kampu (17,41 %) ili kući za odmor (15,79 %). Manji udio ispitanika boravci u hostelu (1,21 %), luci nautičkog turizma/marini (0,81 %) ili negdje drugdje (0,40 %) (Grafikon 9).

Grafikon 9. Vrsta smještaja

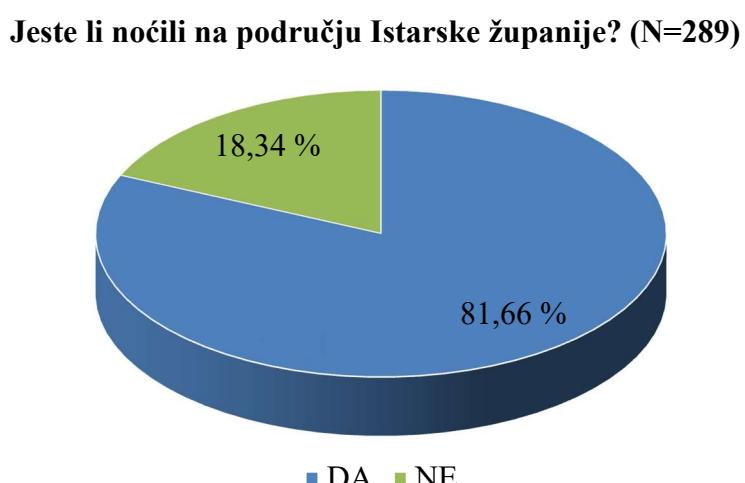

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Jeste li noćili na području Istarske županije?

Na pitanje jesu li ispitanici noćili u Istarskoj županiji na temelju 289 odgovora ispitanika njih 81,66 % navelo je da su noćili dok 18,34 % njih nisu noćili na području Istarske županije (Grafikon 10).

Grafikon 10. Noćenje na području Istarske županije

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

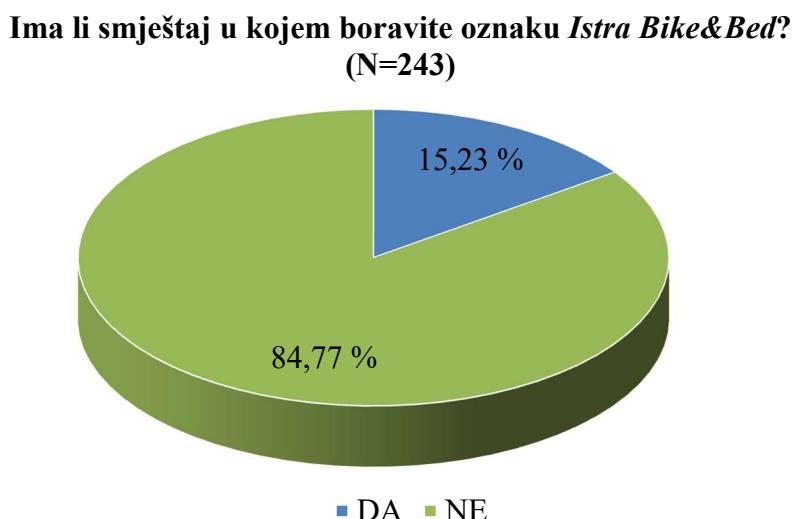
Pitanje: Navedite broj noćenja na području Istarske županije?

- ✓ Na temelju dobivenih 179 odgovora, ispitanici su prosječno u destinaciji provodili 14 noći (mod=7; median=8).

Pitanje: Ima li smještaj u kojem boravite oznaku *Istra Bike&Bed*?

Većina smještaja u kojem borave cikloturisti prema navodima 243 ispitanika nema oznaku *Istra Bike&Bed* (84,77 %), dok 15,23 % smještaja posjeduje navedenu oznaku.

Grafikon 11. Oznaka *Istra Bike&Bed*

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

5.3.3. Motivacija cikloturista i obilježja prilikom bicikliranja

Pitanje: Koji su glavni motivi koji Vas potiču na vožnju bicikla?

Ispitanici su navodili glavne motive koji ih potiču na vožnju bicikla (Tablica 32). Ukupno je 323 ispitanika odgovorilo na navedeno pitanje, ali zbroj udjela u tablici je veći od 100 % jer su ispitanici mogli navesti jedan ili više odgovora. Najčešći motivi koje su navodili su: boravak na otvorenom i čistom, svježem zraku (68,11 %), održavanje tjelesne kondicije (60,99 %) i zdravlja (54,80 %), naučiti nešto o okruženju/području (50,77 %), opuštanje i zabava (49,54 %) te doživljaj lokalne kulture (37,46 %). Ostali motivi su: stil života (26,63 %), provođenje

vremena s obitelji i/ili prijateljima (24,77 %), doživljaj novih iskustava (22,60 %), izbjegavanje turističke gužve (21,36 %), upoznavanje lokalnih običaja (19,20 %) i novih ljudi (17,65 %), sudjelovanje na biciklističkim manifestacijama (15,48 %) te ekološki održivi godišnji odmor (15,17 %).

Tablica 32. Glavni motivi vožnje bicikla

Glavni motivi koji potiču ispitanike na vožnju bicikla	Udio (%)	N
Boravak na otvorenom i čistom, svježem zraku	68,11	220
Održavanje tjelesne kondicije	60,99	197
Održavanje zdravlja	54,80	177
Naučiti nešto o okruženju/području	50,77	164
Opuštanje i zabava	49,54	160
Doživljaj lokalne kulture	37,46	121
To je moj stil života	26,63	86
Provodenje vremena s obitelji i/ili prijateljima	24,77	80
Doživljaj novih iskustava	22,60	73
Izbjegavanje turističke gužve	21,36	69
Upoznavanje lokalnih običaja	19,20	62
Upoznavanje novih ljudi	17,65	57
Sudjelovanje na biciklističkim manifestacijama	15,48	50
Ekološki održivi godišnji odmor	15,17	49

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Koliko se često bavite biciklizmom?

Ispitanici su navodili koliko se često bave biciklizmom i najveći broj ispitanika bavi se biciklizmom redovito – do tri i više puta tjedno (36,84 %) ili ponekad – od jedan do dva puta tjedno (36,84 %). Pojedini ispitanici naveli su da se biciklizmom bave u određenim terminima npr. vikendom (18,58 %) ili rijetko – jedanput mjesечно (6,50 %). Neki su naveli da ne znaju točno (1,24 %) (Tablica 33).

Tablica 33. Učestalost bavljenja biciklizmom

Učestalost bavljenja biciklizmom	Udio (%)	N = 323
Redovito - do tri i više puta tjedno	36,84	119
Ponekad - od jedan do dva puta tjedno	36,84	119
U određenim terminima (npr. vikendom)	18,58	60
Rijetko - jedanput mjesечно	6,50	21
Ne znam	1,24	4

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Prilikom vožnje s biciklom kroz Istarsku županiju koje još usluge najčešće koristite?

Na pitanje kojim se uslugama cikloturisti najčešće koriste prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju odgovorilo je 322 ispitanika (Tablica 34). Prema dobivenim rezultatima, prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju cikloturisti najčešće posjećuju restorane ili barove (87,58 %). Cikloturisti posjećuju vinarije (27,33 %), nacionalni park (21,43 %), muzej ili druge kulturne ustanove (12,73 %) te ostale usluge (6,21 %). Neke od ostalih usluga koje su naveli su: *Istralandia*, plaže, B&B camping, kupovina i usluge popravka bicikle. Valja napomenuti da je zbroj udjela veći od 100 % jer su ispitanici mogli odabrati jedan ili više odgovora.

Tablica 34. Usluge koje ispitanici koriste prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju

Usluge koje ispitanici koriste prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju	Udio (%)	N
Posjet restoranu/baru	87,58	282
Posjet vinariji	27,33	88
Posjet nacionalnom parku	21,43	69
Posjet muzeju ili nekoj drugoj kulturnoj ustanovi	12,73	41
Ostale usluge	6,21	20

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju kojom se aktivnošću najčešće bavite?

Ispitanici su navodili kojom se aktivnošću najčešće bave prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju i na navedeno pitanje odgovorilo je 322 ispitanika. Kao i u prethodnim pitanjima postojala je mogućnost više odgovora zbog čega je zbroj udjela u tablici veći od 100 %. Najveći broj ispitanika zaustavlja se na vidikovcu (68,94 %). Od ostalih aktivnosti najčešće spominju plivanje (42,24 %), šetanje (27,02 %), trčanje (12,11 %) i penjanje (3,11 %). Pod ostalo (1,86 %) naveli su: karting, picigin, skakanje s litice te vožnju motornim čamcem (Tablica 35.).

Tablica 35. Aktivnosti kojima se ispitanici bave uz vožnju biciklom kroz Istarsku županiju

Aktivnosti uz vožnju biciklom	Udio (%)	N
Zaustavljanje na vidikovcu	68,94	222
Plivanje	42,24	136
Šetanje	27,02	87
Trčanje	12,11	39
Penjanje	3,11	10
Ostalo	1,86	6

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Osim bicikliranja, kojom se još aktivnošću bavite za vrijeme boravka u destinaciji (koje ćete turističke sadržaje i/ili događaje posjetiti)?

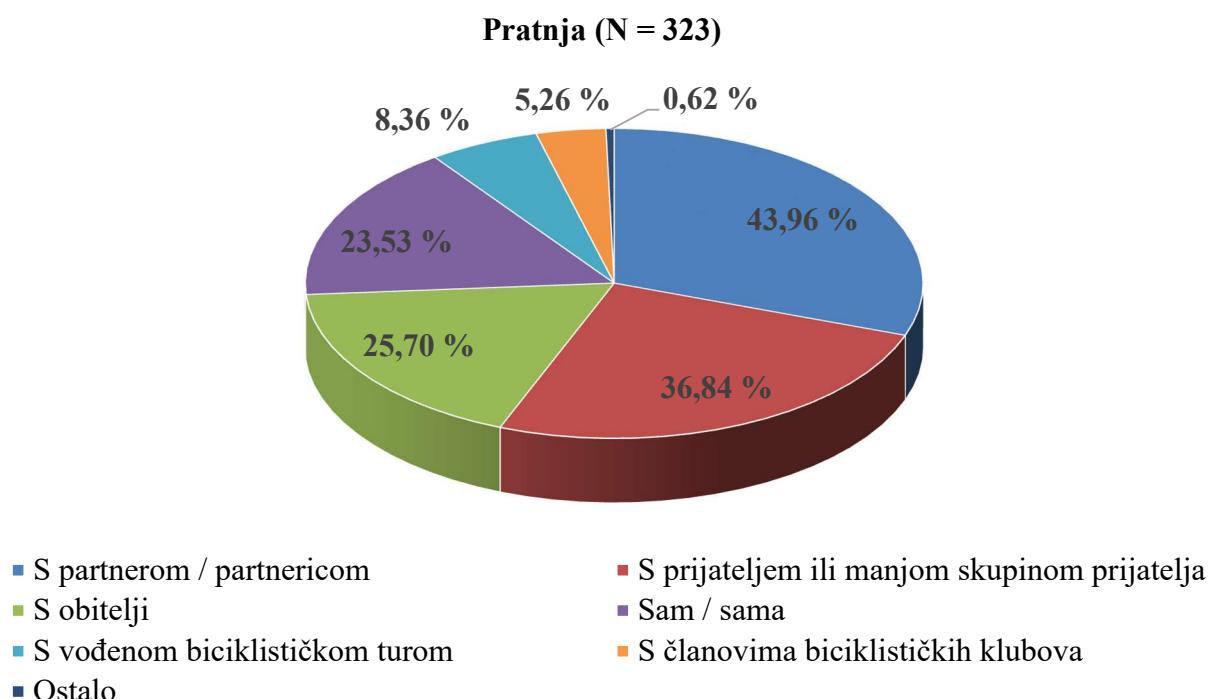
Osim bicikliranja ispitanici su navodili kojom će se aktivnošću baviti za vrijeme boravka u destinaciji odnosno koje će turističke sadržaje i/ili događaje posjetiti te su naveli sljedeće:

- ✓ Odlazak na plažu i kupanje (odmor i opuštanje)
- ✓ Sportovi na vodi (SUP, kajak, ronjenje, jedrenje)
- ✓ Razne sportske aktivnosti (golf, tenis, penjanje, planinarenje, nogomet, biciklističke manifestacije, šetanje, plivanje, trčanje, nordijsko hodanje, joga, Tai Chi, Qi Gong, sudjelovanje na sportskim događajima)
- ✓ Kampiranje
- ✓ Razgledavanje kulturnih znamenitosti (posjet starogradskoj jezgri, obilazak mjesta, posjet arheološkim nalazištima i muzejima, razgled crkve)
- ✓ Posjet restoranima i vinarijama (enogastronomija, degustacija lokalnih specijaliteta, maslinovog ulja i vina, posjet vinskim cestama)
- ✓ Razni događaji (koncerti, lokalne fešte, *Open Air* kino, razne gastro manifestacije - pince u Žminju, Jakovlja, kazališne predstave na Malom Brijunu)
- ✓ Večernji izlasci (noćni klub, party, zabave)
- ✓ Kupovina
- ✓ Posjet Rovinju, Puli, Labinu, Savičenti, Grožnjanu, Motovunu, *Parenzani*, Veneciji
- ✓ Posjet *Glavani parku*
- ✓ Posjet aquaparku *Istralandia*
- ✓ *Quad tour*
- ✓ Vožnja motornim čamcem
- ✓ Izleti brodom iz Poreča
- ✓ Ribolov
- ✓ Najam automobila
- ✓ Sadržaji za djecu
- ✓ Posjet obitelji, prijateljima (druženje)

Pitanje: S kim ste u pratnji?

Većina ispitanika je u pratnji s partnerom/partnericom (43,96 %) ili s prijateljem ili manjom skupinom prijatelja (36,84 %). Pojedini ispitanici su u pratnji obitelji (25,70 %), sami (23,53 %), s vođenom biciklističkom turom (8,36 %), s članovima *bike* klubova (5,26 %) ili nešto drugo (0,62 %) (Grafikon 12).

Grafikon 12. Pratnja za vrijeme bicikliranja

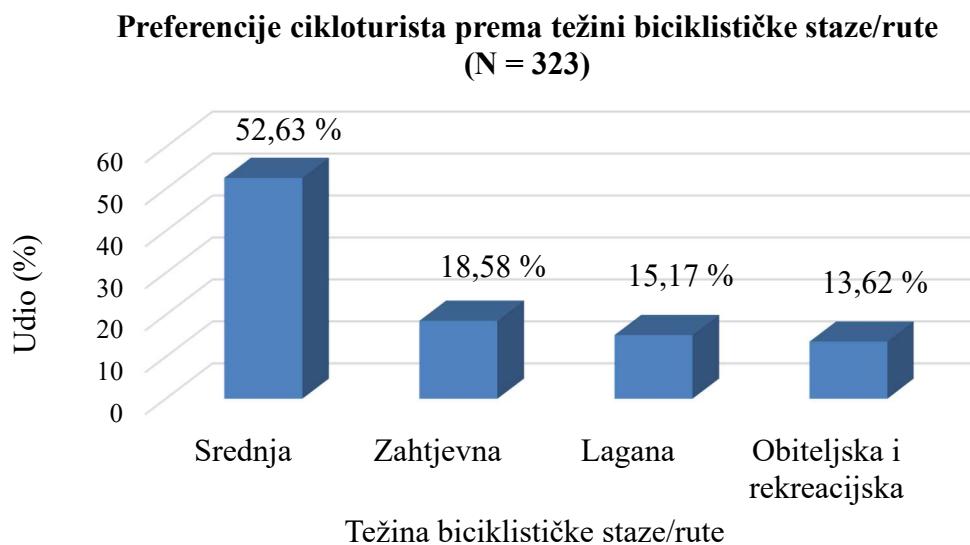

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Koju težinu biciklističke staze/rute preferirate?

Više od polovice ispitanika (52,63 %) preferira srednje tešku biciklističku stazu/rutu obzirom na podlogu. Pojedini ispitanici, njih 18,58 % preferiraju zahtjevnu stazu, 15,17 % ispitanika lagaju, a najmanji broj ispitanika obiteljsku ili rekreacijsku (13,62 %) (Grafikon 13).

Grafikon 13. Preferencije cikloturista prema težini biciklističke staze/rute

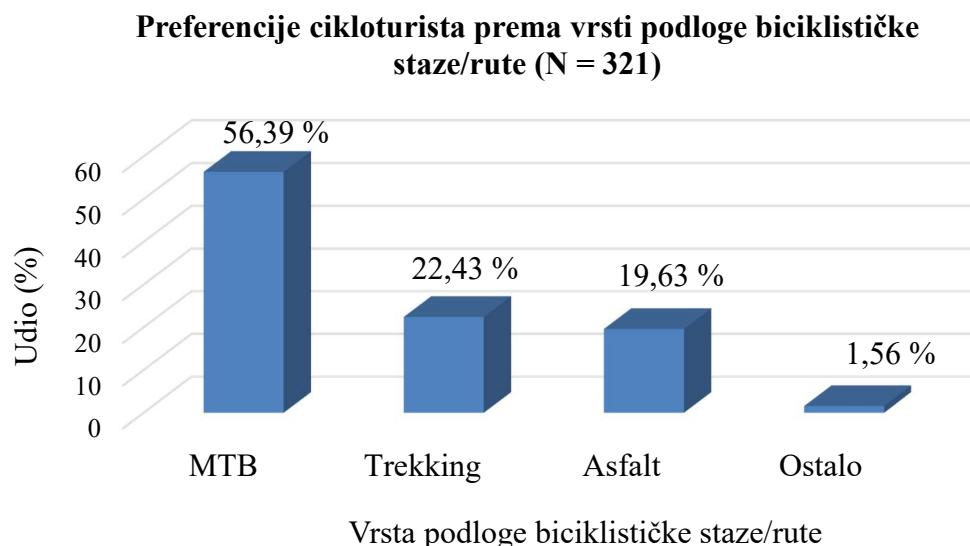

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Koju vrstu podloge biciklističkih staza/ruta preferirate?

Prema vrsti podloge biciklističke staze/rute više od polovine ispitanika preferira MTB staze (56,39 %), zatim slijede *trekking* (22,43 %) i asfalt (19,63 %). Pod ostalo (1,56 %) ispitanici su naveli primjerice *enduro trail* (Grafikon 14).

Grafikon 14. Preferencije cikloturista prema vrsti podloge biciklističke staze/rute

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Pitanje: Koliko kilometara planirate danas prijeći bicikliranjem?

Ispitanici su navodili koliko kilometara planiraju prijeći bicikliranjem u jednom danu.

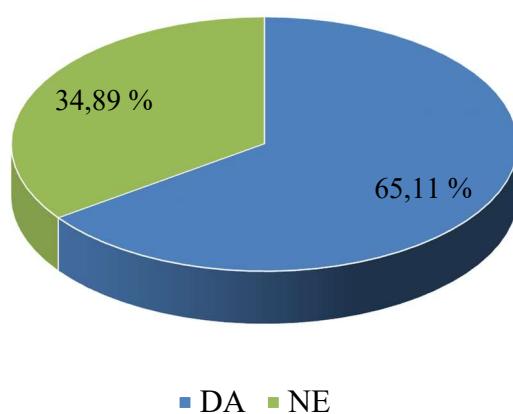
- ✓ Prosječno namjeravaju prijeći 47,57 km (mod = 50, median = 45).

Pitanje: Jeste li biciklirali na još kojoj biciklističkoj stazi/ruti u Istarskoj županiji?

Većina ispitanika navela je da su biciklirali i na drugim biciklističkim stazama/rutama u Istarskoj županiji (65,11 %), dok ostali nisu (34,89 %) (Grafikon 15).

Grafikon 15. Bicikliranje na ostalim biciklističkim stazama u Istarskoj županiji

Jeste li biciklirali na još kojoj biciklističkoj stazi/ruti u Istarskoj županiji? (N = 321)

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

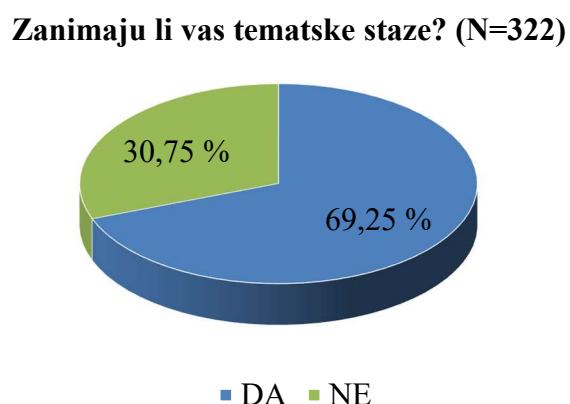
Biciklističke staze/rute i područja koje su ispitanici naveli su: Rabac, Pula, Rovinj, Umag, Grožnjan, Parenzana, Novigrad, Brtonigla, Istra, Poreč, Oprtalj, Bale, Žminj, Središnja Istra, Kamenjak, Červar, Strunjan, Vižinada, Učka, Svetvinčenat, Pazin, Hum, Motovun, Limski kanal, Sveti Pelagius, Vrsar, Višnjan, Buzet, Dausijada, Bella Vista 401, Fažana-Vodnjan-Marčana, Bale-Rovinj, Medulin-Pula, sve MTB ture u sjevernoj Istri te mnoge u središnjoj i južnoj Istri, Dvigrad, Šumber-Labin, dijelovi *Istra Bike Route 142*, *Istrabike 7*, Novigrad - Buje-Umag - Novigrad, Novigrad - Tar - Poreč – Novigrad, Vrh-Draguć, Vabriga-Poreč, od hotela Valamar Tamaris u Tar Laterni do Poreča i dalje do Vrsara, Mirna, Motovun-Kaldir, Karojba, Novigrad - Dajla i Dajla – Lovrečica, Eufrazijana, Tinjan, Buje, Ponte Porton, 8, 5, 16, 333, 171, 141, 212, 181, 142, 143, 161, 162, 163, 191, 308, 164, 302, 303, 325, 326, 671, 683, 692,

6, 7, 8, 8/1, 8/2, 10, 16, 603, 615, 19, 22, 193, 369, 201, 2, 19, 101, 102, 144, 146, 155, 156, 157, 158, 159.

Pitanje: Zanimaju li vas tematske staze?

Većinu ispitanika zanimaju tematske staze 69,25 %, dok preostali dio ispitanika je naveo da ih ne zanimaju 30,75 % (Grafikon 16).

Grafikon 16. Tematske staze

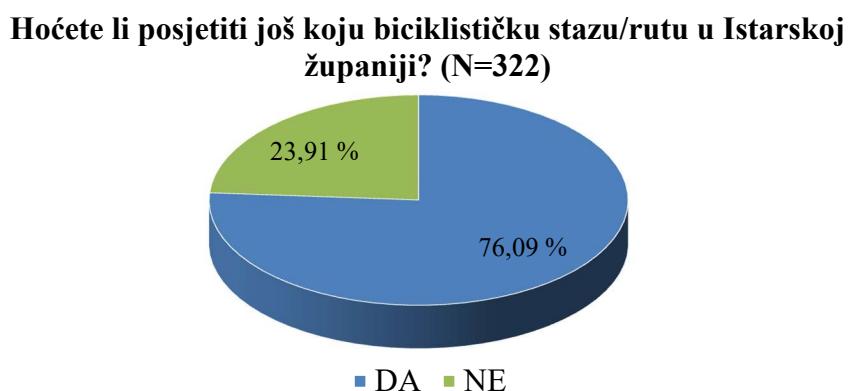

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Pitanje: Hoćete li posjetiti još koju biciklističku stazu/rutu u Istarskoj županiji?

Ispitanici su naveli da će posjetiti i druge biciklističke staze/rute u Istarskoj županiji (76,09 %), dok ostali ispitanici su naveli da neće posjetiti druge staze (23,91 %) (Grafikon 17).

Grafikon 17. Bicikliranje na još nekoj stazi/ruti u Istarskoj županiji

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

Biciklističke staze/rute i područja koje su ispitanici naveli da će posjetiti su: Buzet, Rabac, Umag, Pula, Poreč, Grožnjan, Motovun, Rovinj, Kanfanar, Brtonigla, Brseč, Marčana, Bale, Buzet, Buje, Pazin, Novigrad, Labin, Medulin, Tar Vabriga, područje uz Mirnu, Parenzana, Kamenjak, staze uz more, staze u Središnjoj Istri, Limski kanal, Vrsar, Učka, Polje Čepić, Vrh-Draguć, Antenal, Dvigrad, Istarska rivijera, Savudrija, EuroVelo 8, 10, 14, 174, 191, 201, 211, 212, 241, 242, 274, 326, 351, 342, 357, Arsia 406, *Bike park Rabac*.

5.3.4. Važnost cikloturističkih elemenata za turiste/posjetitelje – cikloturiste i zadovoljstvo njima u Istarskoj županiji

Zahtjev: Ocijenite važnost navedenih elemenata cikloturističke destinacije

Ispitanici su ocjenjivali važnost elemenata cikloturističke destinacije navedene u Tablici 36. ocjenom od 1 do 5, gdje je ocjena 1 označavala da element uopće nije važan, a 5 da je iznimno važan. U tablici su navedeni elementi prema prosječnim ocjenama ispitanika od najveće prosječne ocjene do najmanje. Elemente cikloturističke destinacije koje ispitanici smatraju najvažnijima su: biciklistička infrastruktura izvan prometnica (aritmetička sredina = 4,19, SD = 0,87), svježi zrak (aritmetička sredina = 4,19, SD = 0,72), sigurnost u destinaciji (aritmetička sredina = 4,18, SD = 0,78), kvaliteta biciklističke staze (aritmetička sredina = 4,12, SD = 0,89). Također, važnima smatraju sve ostale elemente navedene u tablici: dostupnost biciklističkih mapa (aritmetička sredina = 4,02, SD = 0,88), dostupnost informacija (aritmetička sredina = 4,01, SD = 0,83), ukupno iskustvo doživljeno prilikom cikloturističkog odmora u destinaciji (aritmetička sredina = 3,95, SD = 0,85), atraktivni okoliš (aritmetička sredina = 3,88, SD = 0,78), mogućnost pristupa turističkim atrakcijama biciklom (aritmetička sredina = 3,77, SD = 0,96), vremenski uvjeti (aritmetička sredina = 3,70, SD = 0,79), smještaj prilagođen cikloturistima (aritmetička sredina = 3,53, SD = 1,02), ugostiteljski objekti prilagođeni cikloturistima (aritmetička sredina = 3,52, SD = 0,99), specifična turistička ponuda za cikloturiste (aritmetička sredina = 3,49, SD = 0,99), mogućnost transporta bicikala (aritmetička sredina = 3,32, SD = 1,10) te na posljednjem mjestu biciklističke manifestacije (aritmetička sredina = 3,04, SD = 1,26).

Tablica 36. Važnost elemenata cikloturističke destinacije

Elementi cikloturističke destinacije	Aritmetička sredina	SD
Biciklistička infrastruktura izvan prometnica	4,19	0,87
Svježi zrak	4,19	0,72
Sigurnost u destinaciji	4,18	0,78
Kvaliteta biciklističke staze	4,12	0,89
Dostupnost biciklističkih mapa	4,02	0,88
Dostupnost informacija	4,01	0,83
Ukupno iskustvo doživljeno prilikom cikloturističkog odmora u destinaciji	3,95	0,85
Atraktivni okoliš	3,88	0,78
Mogućnost pristupa turističkim atrakcijama biciklom	3,77	0,96
Vremenski uvjeti	3,70	0,79
Smještaj prilagođen cikloturistima	3,53	1,02
Ugostiteljski objekti prilagođeni cikloturistima	3,52	0,99
Specifična turistička ponuda za cikloturiste	3,49	0,99
Mogućnost transporta bicikala	3,32	1,10
Biciklističke manifestacije	3,04	1,26

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Zahtjev: Ocijenite Vaše zadovoljstvo elementima cikloturizma u Istarskoj županiji

Cikloturisti su ocjenjivali zadovoljstvo elementima cikloturizma u Istarskoj županiji ocjenama od 1 do 5, gdje je ocjena 1 označavala potpuno nezadovoljstvo, a ocjena 5 potpuno zadovoljstvo ponuđenim elementima. Također ispitanici su imali na raspolaganju odabir opcije 0 koja označava da element ne postoji u destinaciji. U tablici se nalaze dobiveni rezultati obzirom na prosječne ocjene ispitanika, i to od najvećih do najmanjih prosječnih ocjena. Ispitanici su u potpunosti zadovoljni elementom svježi zrak (aritmetička sredina = 4,50, SD = 0,91) u Istarskoj županiji. Nadalje, zadovoljni su elementima: atraktivnost okoliša i prirodnih ljepota (aritmetička sredina = 4,42, SD = 0,88), vremenski uvjeti (aritmetička sredina = 4,30, SD = 0,90), sigurnost u destinaciji (aritmetička sredina = 4,16, SD = 0,97), ukupno iskustvo doživljeno prilikom cikloturističkog odmora u destinaciji (aritmetička sredina = 4,13, SD = 0,88), dostupnost informacija (aritmetička sredina = 3,98, SD = 0,86), dostupnost biciklističkih mapa (aritmetička sredina = 3,92, SD = 0,91), mogućnost pristupa biciklističkim atrakcijama biciklom (aritmetička sredina 3,81, SD = 0,93), ugostiteljski objekti prilagođeni cikloturistima (aritmetička sredina = 3,79, SD = 0,98), smještaj prilagođen cikloturistima (aritmetička sredina

= 3,76, SD = 1,13), kvaliteta biciklističke staze (aritmetička sredina = 3,68, SD = 1,08), biciklistička infrastruktura izvan prometnica (aritmetička sredina = 3,59, SD = 1,10) te specifična turistička ponuda za cikloturiste (aritmetička sredina = 3,56, SD = 1,10). Ispitanici su naveli da nisu niti zadovoljni niti nezadovoljni biciklističkim manifestacijama (aritmetička sredina = 3,31, SD = 1,42), a najmanje zadovoljstvo, ali i dalje neutralno iskazali su elementom mogućnosti prijevoza bicikla javnim prijevozom (aritmetička sredina = 2,55, SD = 1,60). Valja napomenuti da 70 ispitanika (21,94 %) od ukupno 319 koji su ocijenili zadovoljstvo mogućnošću prijevoza bicikla javnim prijevozom, smatra da element cikloturizma ne postoji u Istarskoj županiji. To valja istaknuti i za biciklističke manifestacije gdje ukupno 35 ispitanika (10,94 %) od 320 koji su ocijenili zadovoljstvo biciklističkom manifestacijom kao elementom cikloturizma smatraju da ne postoji u Istarskoj županiji. Također 14 ispitanika (4,35 %) od 322 koji su ocijenili zadovoljstvo smještajem prilagođenim cikloturistima smatraju da ne postoji takav smještaj u Istarskoj županiji te isto vrijedi za specifičnu turističku ponudu za cikloturiste gdje 12 ispitanika (3,74 %) od 321 smatra da takva ponuda ne postoji.

Tablica 37. Zadovoljstvo elementima cikloturizma u Istarskoj županiji

Elementi cikloturizma u Istarskoj županiji	Aritmetička sredina	SD
Svježi zrak	4,50	0,91
Atraktivnost okoliša i prirodnih ljepota	4,42	0,88
Vremenski uvjeti	4,30	0,90
Sigurnost u destinaciji	4,16	0,97
Ukupno iskustvo doživljeno prilikom cikloturističkog odmora u destinaciji	4,13	0,88
Dostupnost informacija	3,98	0,86
Dostupnost biciklističkih mapa	3,92	0,91
Mogućnost pristupa turističkim atrakcijama biciklom	3,81	0,93
Ugostiteljski objekti prilagođeni cikloturistima	3,79	0,98
Smještaj prilagođen cikloturistima	3,76	1,13
Kvaliteta biciklističke staze	3,68	1,08
Biciklistička infrastruktura izvan prometnica	3,59	1,10
Specifična turistička ponuda za cikloturiste	3,56	1,10
Biciklističke manifestacije	3,31	1,42
Mogućnost prijevoza bicikla javnim prijevozom	2,55	1,60

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

Zahtjev: Ocijenite važnost elemenata na biciklističkoj stazi/ruti

Ispitanici su ocjenjivali ocjenom od 1 do 5 važnost elemenata na biciklističkoj stazi/ruti, a ocjena 1 je označavala da element uopće nije važan, dok ocjena 5 je označavala da je element iznimno važan. Svi elementi navedeni su u tablici u nastavku od elementa s najvećom prosječnom ocjenom do elementa s najmanjom ocjenom. Ispitanici smatraju važnim da biciklistička staza/ruta bude bez motornog prometa (aritmetička sredina = 4,10, SD = 0,85) i da postoji biciklistička signalizacija (aritmetička sredina = 4,05, SD = 0,84). Ostale elemente koje smatraju važnima su: različitost okoliša i prirodnih ljepota duž rute/staze (aritmetička sredina ocjena = 3,92, SD = 0,69), kvalitetna površina ceste (aritmetička sredina = 3,81, SD = 0,91), informativni materijali – brošure, biciklističke mape (aritmetička sredina = 3,75, SD = 0,81), dostupni dodatni sadržaji na stazi/ruti poput servisne stanice (aritmetička sredina = 3,56, SD = 0,96) i odmorišta (aritmetička sredina = 3,51, SD = 0,86). Mišljenje ispitanika vezano uz dostupnost hrane/piće na stazi/ruti prilagođena cikloturistima je neutralno (aritmetička sredina = 3,47, SD = 0,89).

Tablica 38. Važnost elemenata na biciklističkoj stazi/ruti

Elementi na biciklističkoj stazi/ruti	Aritmetička sredina	SD
Biciklistička staza/ruta bez motornog prometa	4,10	0,85
Biciklistička signalizacija	4,05	0,84
Različitost okoliša i prirodnih ljepota duž rute/staze	3,92	0,69
Kvalitetna površina ceste	3,81	0,91
Informativni materijali (brošure, biciklističke mape)	3,75	0,81
Dostupni dodatni sadržaji na stazi/ruti - servisne stanice	3,56	0,96
Dostupni dodatni sadržaji na stazi/ruti – odmorišta	3,51	0,86
Dostupna hrana i piće na stazi/ruti prilagođena cikloturistima	3,47	0,89

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

6. Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji

Prilikom provođenja istraživanja sa stručnjacima za cikloturizam, lokalnim dionicima cikloturizma te cikloturistima na području Istarske županije prikupljene su sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji. U Tablici 39. nalaze se sumirane i grupirane sugestije sve tri ciljane skupine dionika.

Tablica 39. Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji od strane stručnjaka za cikloturizma, lokalnih dionika cikloturizma te cikloturista

Stručnjaci za cikloturizam	Lokalni dionici cikloturizma	Posjetitelji/turisti - cikloturisti
<ul style="list-style-type: none">- Izgradnja odgovarajuće biciklističke infrastrukture u Istarskoj županiji,- važnost izgradnje biciklističkih staza u urbanim sredinama kako bi biciklizam postao popularniji i specijaliziraniji za različite segmente korisnika,- pokretanje razvoja biciklističke kulture i popularnosti biciklizma među djecom,- organiziranje i ulaganje u različite aktivnosti ili programe a ciljem motivacije većeg broja djece na bavljenje biciklizmom na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.	<ul style="list-style-type: none">- Ulaganje u novu infrastrukturu i održavanje postojeće,- marketing cikloturizma,- međusobna suradnja dionika cikloturizma,- ulaganje u dodatne sadržaje, edukacija,- organizacija biciklističkih manifestacija,- potpore razvoju sportskog turizma,- razvoj prometne kulture.	<ul style="list-style-type: none">- Održavanje i uređenje biciklističkih staza/ruta,- signalizacija i označavanje biciklističkih staza/ruta,- promocija biciklizma u Istarskoj županiji,- unaprjeđenje ponude za bicikliste (cikloturiste),- organizacija biciklističkih manifestacija,- razno.

Izvor: Institut za poljoprivrednu i turizam, 2021.

6.1. Sugestije lokalnih dionika za razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji

Sumirane i grupirane sugestije lokalnih dionika cikloturizma:

- ✓ Investiranje u novu infrastrukturu i održavanje postojeće
- ✓ Marketing cikloturizma u Istarskoj županiji
- ✓ Međusobna suradnja i komunikacija lokalnih dionika cikloturizma
- ✓ Ulaganje u dodatne sadržaje vezane uz cikloturizam
- ✓ Edukacija
- ✓ Organizacija biciklističkih manifestacija
- ✓ Potpore razvoju sportskog turizma
- ✓ Razvoj prometne kulture

6.2. Sugestije turista/posjetitelja (cikloturista) za razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji

Cikloturisti su naveli sugestije za daljnji razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji koje smo razvrstali prema određenim kategorijama u nastavku:

ODRŽAVANJE I UREĐENJE BICIKLISTIČKIH STAZA/RUTA

- ✓ Više biciklističkih staza i bolja kvaliteta postojećih (lokalne ceste imaju lošu podlogu, asfalt s puno rupa što može biti opasno)
- ✓ Više asfaltiranih staza
- ✓ Bolje održavanje biciklističkih staza (češće kosit, malčiranje) tijekom svih godišnjih doba
- ✓ Proširenje biciklističkih staza uz ulice i na područje šetnica
- ✓ Veća sigurnost na cestama i bolja kultura vozača automobila (neoprezno pretjecanje, opasno)
- ✓ Potrebno je malo više biciklističkih staza uz glavne i sporedne prometnice jer je dosta nesigurno voziti bicikl po cestama, staze treba odvojiti od pješačkih staza i cesta za motorna vozila (investirajte u staze za bicikliste uz glavne prometnice jer to će privući turiste)
- ✓ Ulaganje u čišćenje i održavanje MTB staza

- ✓ Povećanje biciklističkih koridora uz glavne prometnice i/ili plaže/obalu. Istra ima predivnu obalu i treba raditi na tome da se spoje gradovi s biciklističkim stazama, bilo to MTB ili cestovni/*trekking* rutama
- ✓ Kreiranje više MTB staza na lokacijama kroz šumovite putove, preferiram zemljane/makadamske putove. Svakako više srednje teških kružnih ruta
- ✓ Bolja umreženost staza
- ✓ Poraditi na dionici Poreč-Novigrad koja je jako opasna
- ✓ Urediti biciklističku stazu za gradske bicikle od Lanterne do Poreča
- ✓ Bolje povezati Novigrad i dolinu Mirne
- ✓ Urediti put od Karigadora do Dajle
- ✓ Konverzija stare željezničke pruge između Kanfanara i Rovinja u biciklističku (poput Parenzane)
- ✓ Neke ceste oko Buja i dalje su u vrlo lošem stanju – posebno cesta za Višnjan. Bolje površine ceste omogućile bi održavanje zimskih kampova za cestovne bicikliste
- ✓ Uređenje Parenzane između Grožnjana i Livada, ponegdje je hrapav makadam, opasan za gume
- ✓ Glavna cesta koja povezuje kamp *Lanterna Premium Camping Resort* i Poreč ljeti je prepuna biciklista, uz glavnu cestu bila bi dobra asfaltirana biciklistička staza, tako da na putu nemate bicikliste jer je izuzetno opasno!!!! Ukratko, povežite Novigrad i Poreč biciklističkom stazom pored ceste kao što je to učinio grad Umag. Umag ima prekrasne sigurne ceste za svoje bicikliste, napravite isto od Novigrada do Poreča!!! Jako važno!!!
- ✓ Već godinama posjećujemo odmaralište *Lanterna Premium Camping* u Tar-Torre. Fantastično mjesto, ali biciklističke staze su loše. Cesta do Novigrada i Poreča je jako loša. U Novigradu su proveli brojne dobre biciklističke staze
- ✓ Biciklistička staza Umag - Rovinj bez motornih vozila
- ✓ Poboljšati *Istra Bike* kombinirajući ture

SIGNALIZACIJA I OZNAČAVANJE BICIKLISTIČKIH STAŽA/RUTA

- ✓ Bolja i unificirana signalizacija
- ✓ Važno je dobro obilježiti rute da se biciklist ne mora zaustavljati na neobilježenim raskršćima, bolja markacija staza
- ✓ Pravilnije označavanje biciklističkih staza/ruta
- ✓ Održavanje oznaka na stazama (često zarasle usred ljetne sezone)
- ✓ Bolji putokazi pogotovo za MTB staze

- ✓ Teško je pronaći lokalne znakove koji su ispisani obostrano, oni su označeni samo u jednom smjeru, ali ne i u drugom. Nadalje, nisu povezani s najvećom mrežom biciklističkih ruta. Bilo bi zanimljivo razviti biciklističku mrežu *node-by-node* poput belgijske *Fietsroutesnetwerk*, koji se također nalazi u nekim dijelovima Slovenije (Bled)
- ✓ Preporučio bih provjeru znakova koji pokazuju rute jer na nekim mjestima nedostaju i stvaraju probleme ako biciklist nema sa sobom kartu ili GPS
- ✓ Označavanje biciklističkih staza nije dobro jer je označeno djelomično (npr. na križanjima fali znak), tako da nije moguće pronaći put bez neke aplikacije (strava i sl.)
- ✓ Molimo vas da bolje označite MTB rute u Istri južno od Poreča do Pule i Labina
- ✓ Postavljanje informativnih ploča za bicikliste
- ✓ Bolje označene trake za spust
- ✓ Prilikom postavljanja signalizacije označiti težinu staze bojom

PROMOCIJA

- ✓ Pojačati promociju Istre kao biciklističke destinacije, s obzirom na ubrzani trend rasta rekreativnog bicikliranja (utjecaj pandemije COVID-19)
- ✓ Veća promocija u kontinentalnom djelu Hrvatske
- ✓ Bolja promocija biciklističkih staza
- ✓ Bolje brendiranje biciklističkih ruta (poput *Parenzane*)
- ✓ Više karata za lokalne biciklističke staze i više opisa karata na internetu, bolja dostupnost biciklističkih mapa
- ✓ Napravite numeriranje na kartama

PONUDA ZA BICIKLISTE

- ✓ Unaprjeđenje usluga i ponude za bicikliste
- ✓ Više posebnih ponuda za smještaj za bicikliste
- ✓ Gušća mreža stanica za iznajmljivanje bicikala s visokokvalitetnim biciklima, uključujući e-bicikle
- ✓ Povećati mogućnost tehničke pomoći na rutama (servisna mjesta)
- ✓ Postaviti stanice za piće
- ✓ Pansioni za bicikle
- ✓ Što više biciklističkih tura
- ✓ Ugostiteljski objekti na *Parenzani*

MANIFESTACIJE

- ✓ Organizacija vrhunskih biciklističkih manifestacija
- ✓ Više *evenata* koji nisu profesionalni
- ✓ Razvoj turneje u istočnoj Istri

RAZNO

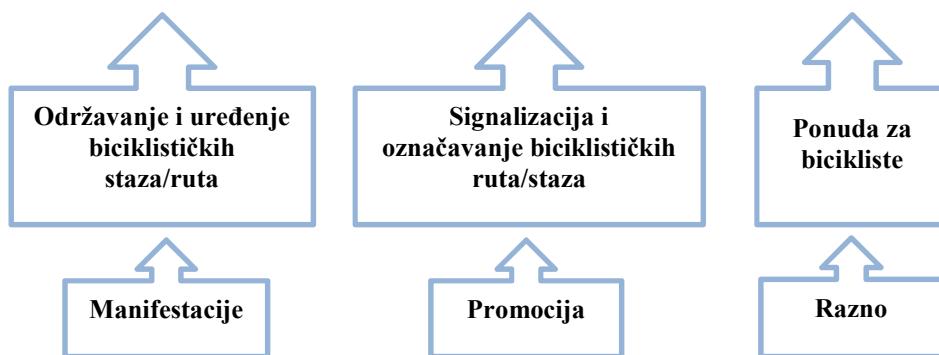
- ✓ Pokušajte poštivati vaš prekrasan teritorij, izbjegavajući sjeću šumovitih područja i izgradnju kuća/turističkih objekata na područjima koja još nisu urbanizirana
- ✓ Potrebno je podupirati biciklističke klubove koji će odgajati nove entuzijaste

Grafikon 18. Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji od strane lokalnih dionika i posjetitelja/turista – cikloturista

Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji

Sugestije posjetitelja/turista – cikloturista

Izvor: Institut za poljoprivredu i turizam, 2021.

6.3. Preporuke za daljnji razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji na temelju uvida u rezultate mišljenja cikloturista

Većina cikloturista sazna je informacije o biciklističkoj stazi putem interneta, društvenih mreža i putem mrežne stranice *Istra Bike* pa je stoga potrebno održavanje mrežnih stranica s dostupnim ažuriranim i jasnim informacijama o cikloturističkoj ponudi. Dostupnost informacija i biciklističkih mapa elementi su koje cikloturisti smatraju važima za cikloturizam u destinaciji.

Također važnim elementima cikloturisti smatraju biciklističku infrastrukturu izvan prometnica, sigurnost u destinaciji i kvalitetu biciklističkih staza stoga treba ulagati određena finansijska sredstva u održavanje, tematiziranje i podizanje kvalitete postojećih biciklističkih staza.

Cikloturisti su zadovoljni gotovo svim elementima cikloturizma u Istarskoj županiji, a ponajviše svježim zrakom i atraktivnošću okoliša i prirodnih ljepota pa je stoga potrebno očuvati prirodne resurse i time održati atraktivnost krajolika prilikom dalnjeg razvoja cikloturizma.

Prema razini zadovoljstva cikloturista najlošije je ocijenjena stavka mogućnosti prijevoza bicikla javnim prijevozom, što znači da se treba dodatno promišljati u smjeru unaprjeđenja i rješavanja problema navedenog elementa, a u cilju podizanja razine zadovoljstva cikloturista.

Dva najvažnija elementa koje su cikloturisti istaknuli na biciklističkoj stazi/ruti su potreba za stazama bez motornog prometa i bolja biciklistička signalizacija.

Prema težini biciklističke staze/rute, s obzirom na podlogu cikloturisti preferiraju srednje teške staze, a prema vrsti biciklističke staze/rute obzirom na podlogu MTB staze. Također većinu ispitanika zanimaju tematske staze. Stoga prilikom stvaranja novih biciklističkih staza/ruta bilo bi dobro uzeti u obzir navedene informacije dobivene prilikom istraživanja.

Većina ispitanika navela je da smještaj u kojem borave nema oznaku *Istra Bike & Bed*, što ukazuje na priliku da se dodatno radi na implementaciji navedene oznake u Istarskoj županiji radi pružanja što bolje usluge smještaja cikloturistima prema njihovim potrebama.

7. Prijedlog pokazatelja kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji

Upravljanje kvalitetnom razvoju cikloturizma u destinaciji predlaže se da sustav praćenja bude na regionalnoj razini te da što veći broj dionika bude uključen kod planiranja dalnjeg razvoja cikloturističkog proizvoda. Radi učinkovitijeg upravljanja i budućeg planiranja razvoja cikloturizam u Istarskoj županiji potrebno je praćenje pokazatelja kvalitete cikloturizma. U istraživanju su sudjelovali mnogi dionici različitih interesa koji predstavljaju neizostavan dio procesa razvoja cikloturizma na području Istarske županije: stručnjaci na području cikloturizma, lokalni dionici, iznajmljivači turističkog smještaja prilagođenog za cikloturiste, članovi biciklističkih klubova te cikloturisti. Ispitivanjem mišljenja različitih dionika dobili smo uvid u trenutnu problematiku na području cikloturizma na čijoj bazi su osmišljeni pokazatelji za praćenje kvalitete cikloturizma na području Istarske županije. Na temelju analize stanja razvoja cikloturizma i rezultata istraživanja predlažu se sljedeći pokazatelji koje je potrebno pratiti radi kvalitetnijeg dalnjeg upravljanja kvalitetom razvoja cikloturističkog proizvoda:

- Broj cikloturista koji su prošli određenom stazom (praćenje prolazaka pomoću postavljenih brojača) - praćenje broja i kretanja biciklista na biciklističkim stazama gdje god je to moguće
- Broj organiziranih manifestacija u Istarskoj županiji – kontinuirano praćenje manifestacija s temom bicikлизma i cikloturizma prema definiranim područjima
- Broj biciklističkih staza/ruta u Istarskoj županiji – vođenje evidencija staza prema područjima kao elementa monitoringa, kako bi se mogao pratiti razvoj pojedinih područja te stupnja povezanosti s međunarodnim biciklističkim rutama
- Broj edukacija – organizacija edukacija za različite skupine dionika koji su zainteresirani za razvoj cikloturizma – biciklističkih vodiča, iznajmljivača, djece i mladih
- Broj smještaja prilagođenih cikloturistima u Istarskoj županiji (certifikat *Istra Bike&Bed*)
- Broj biciklističkih klubova
- Postotak područja Istarske županije s planom razvoja cikloturizma
- Povremeno praćenje zadovoljstava cikloturista i dionika regiji u cilju dalnjeg razvoja cikloturističkog proizvoda, posebice sljedećih elemenata:
 - Procjena ukupnog zadovoljstva cikloturista kvalitetom cikloturističke ponude u destinaciji

- Dnevna potrošnja cikloturista u destinaciji
- Zadovoljstvo cikloturista biciklističkom infrastrukturom u destinaciji
- Zadovoljstvo cikloturista dostupnim informacijama o cikloturističkoj ponudi
- Zadovoljstvo cikloturista biciklističkim smještajem u destinaciji
- Prosječna dužina boravka cikloturista u destinaciji

U Tablici 40. navedeni su pokazatelji koji omogućuju učinkovitije upravljanje i buduće planiranje cikloturizma u Istarskoj županiji. Predloženo je praćenje pokazatelja prema području i na razini cijele Istarske županije.

Tablica 40. Pokazatelji kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji

Pokazatelj/godišnji	Praćenje po području/godišnje	Praćenje za cijelu Istarsku županiju/godišnje
Broj cikloturista koji su prošli određenom stazom (prema lokaciji brojača)	x	x
Broj organiziranih manifestacija	x	x
Broj biciklističkih staza/ruta	x	x
Broj organiziranih edukacija	x	x
Broj smještaja u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i>	x	x
Broj biciklističkih klubova	x	x
Broj područja Istarske županije s planom razvoja cikloturizma	x	x
Povremeno praćenje zadovoljstva cikloturista i dionika u regiji u cilju daljnog razvoja cikloturističkog proizvoda	povremeno	povremeno

Osim navedenih pokazatelja može se pratiti i pokazatelj koji uključuje praćenje broja marketinških aktivnosti (po području i u Županiji) koje su vezane uz cikloturistički proizvod u Istarskoj županiji. Ovaj pokazatelj uključuje primjerice sljedeće aktivnosti i sadržaje:

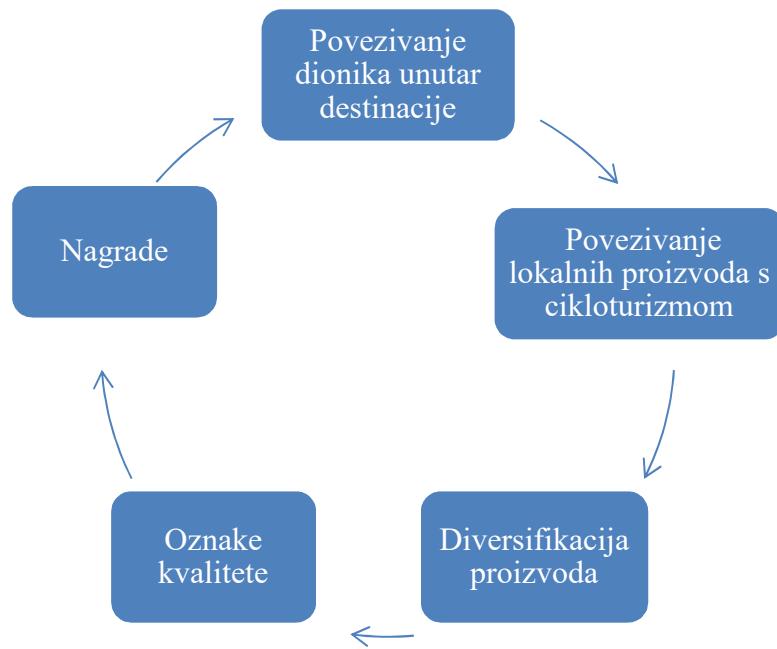
- a) razvoj sadržaja vezanih uz cikloturizam koji su namijenjeni objavama *online* (npr. izrada video snimaka / fotografija određene biciklističke staze/rute i sl.),
- b) razvoj sadržaja vezanih uz cikloturizam koji su u tiskanom obliku (npr. letci i brošure i sl.),
- c) sadržaji vezani uz cikloturizam objavljeni putem ostalih marketinških kanala.

Predlažu se i sljedeće aktivnosti radi poticanja unaprjeđenja kvalitete među dionicima:

- Moguće je kreiranje specijalizirane nagrade za najuspješnije dionike u različitim kategorijama iznajmljivači, klubovi, najbolje biciklističke staze i sl., a koju mogu zajednički odlučiti različiti dionici. Time se može poticati suradnja između različitih dionika u kreiranju proizvoda.
- Kreirati oznaku kvalitete kako se može povezati s prepoznatljivim oznakama u regiji, odnosno, s dosadašnjim oznakama kvalitete.
- Poticati povezivanje između različitih područja, izbjegavanje zatvorenosti unutar pojedinih područja.
- Poticati povezivanje različitih turističkih proizvoda u regiji s lokalnim proizvodima – vino, maslinovo ulje, med, cukerančić itd. te arheološkim mjestima, posebnim prirodnim i kulturnim atrakcijama s postojećim i budućim stazama.
- Kreirati tzv. ekološke itinerare – povezivanja biciklista i specijaliziranih ekoloških proizvođača i pružatelja usluga i sl. – diversifikacija proizvoda.

U svakom slučaju važno je praćenje aktivnosti kako bi se moglo ocijeniti jesu li i u koliko mjeri doprinijele povećanju kvaliteti cikloturističkog proizvoda. Grafikon 19. prikazuje dodatne aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete razvoja cikloturizma.

Grafikon 19. Aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

8. Zaključak

Istarska županija ima sve predispozicije i izuzetan potencijal za uspješni razvoj cikloturizma kao održivog oblika turizma. Istarska županija ističe se blizinom emitivnih tržišta, svojim geografskim položajem, zatim reljefom, krajolikom, bogatstvom prirodnih i kulturnih resursa. Sve su to pozitivni preduvjeti za stvaranje konkurentske prepoznatljive cikloturističke destinacije na Mediteranu. U daljenjem upravljanju kvaliteom cikloturizma potrebno je rješavati nedostatke uzimajući u obzir mišljenja, ali i interes dionika koji sudjeluju u njegovom razvoju.

Cilj Studije upravljanja kvalitetom razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji bio je prikupiti mišljenja različitih dionika koji sudjeluju u razvoju cikloturizma u destinaciji radi predlaganja pokazatelja praćenja kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji, na temelju kojih se mogu donosti bolje odluke, odnosno, odluke na temelju kvalitetnih informacija.

Važno je dugoročno praćenje pokazatelja kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji kako bi se uočili trendovi i u budućnosti pravovremeno donosile mjere za poboljšanje razvoja, odnosno, kreirala rješenja za oticanje nedostataka i za uspješan daljnji razvoj. Upravljanje kvalitetom moguće je jedino ako je kvaliteta prethodno osigurana, a pod kvalitetom se podrazumijeva zadovoljstvo korisnika te koliko se uspješno uspjelo nadmašiti očekivanja posjetilja/turista u cikloturizmu.

U upravljanju razvojem cikloturističkog proizvoda važno je uključiti što veći broj lokalnih dionika kako bi se osigurao što ravnomjerniji razvoj destinacije te kako bi se razvijao cikloturizam uz podršku lokalnog stanovništva.

Temeljem navedenih uvida u različita mišljenja i stavove lokalnih dionika i korisnika cikloturističkog proizvoda u nastavku se predlažu aktivnosti koje je moguće poduzeti kako bi osigurao daljnji razvoj cikloturizma u destinaciji.

U Tablici 41. predloženo je 17 aktivnosti radi unaprjeđenje kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji. Predložene su kratkoročne aktivnosti (od 1 do 3 godine) ili dugoročne aktivnosti (od 3 do 5 godina).

Tablica 41. Plan aktivnosti u okviru razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji

Broj	Aktivnost	Kratkoročno 1 – 3 godine	Dugoročno 3 – 5 godina
1.	Uslugaditi - standardizirati oznake Formirati radnu skupinu koja će predstavljati interes dionika na višim razinama odlučivanja (moguće da nositelj bude IRTA) - Visoko na rangu prema ocjeni važnosti od strane korisnika	x	
2.	Održavanje staza	kontinuirano	kontinuirano
3.	Koordinacija između TZ-a u županiji – u suradnji s dionicima - povezivanje staza Održavanje sastanaka jednom godišnje	kontinuirano	kontinuirano
4.	Održavati sastanke s dionicima radi informiranja o stanju i provedenim aktivnostima - Potaknut će međusobno razumijevanje i suradnju – povećanje zadovoljstva lokalnih dionika	jednom godišnje	jednom godišnje
5.	Definirati sa što većim brojem dionika što bi mogao biti strateški projekt za Istru kao destinaciju (sličan projektu Parenzana)	x	
6.	Postavljanje brojača gdje god je to moguće radi monitoringa	x	
7.	Dogovor oko korištenja pojedinih javnih lokacija za potrebe cikloturizma - poticanje suradnje	kontinuirano	kontinuirano
8.	Organizirati edukacije prema ciljanim skupinama: - djeca - sportski klubovi (vodiči) - lokalni dionici	x	x
9.	Potaknuti aktivnosti u zimskim mjesecima - ciljane skupine mogu biti domaći turisti i povezati događanja s drugim turističkim proizvodima u destinaciji	x	
10.	Planirati biciklističke staze uz cestovnu infrastrukturu	x	
11.	Ograničiti enduro vožnju	x	
12.	Planirati biciklističke staze u urbanim središtima		x
13.	Planirati promociju na webu i na društvenim mrežama - Prema istraživanju glavni izvor informacija za ispitanike	kontinuirano	kontinuirano
14.	Kreirati promociju u cilju privlačenja individualnih korisnika	x	
15.	Osvježavati i poboljšavati biciklističke mape i informacije korisne biciklistima – dostupnost biciklističkih mapa i informacija visoko su na listi prioriteta ispitanika	kontinuirano	kontinuirano
16.	Kreiranje web sustava putem kojeg bi se longitudinalno mogli pratiti predloženi pokazatelji - Pokazatelji trebaju biti javno dostupni	x	
17.	Provoditi povremena istraživanja zadovoljstva dionika - Kao dio sustava pokazatelja (svake 2 – 3 godine)		x

9. Literatura

- Aldred, R., Watson, T., Lovelace, R. and Woodcock, J. (2019), Barriers to investing in cycling: Stakeholder views from England, *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, Vol. 128, pp. 149-159 <https://doi.org/10.1016/j.tra.2017.11.003>
- Aschauer, F., Gauster, J., Hartwig, L., Klementschitz, R., Meschik, M., Pfaffenbichler, P. & Unbehauen, W. (2019). Guidelines for sustainable bicycle tourism, Institute for Transport Studies, University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna.
- Biciklijade, <https://biciklijade.com/>, pristupljeno: 20. veljače 2021.
- Brščić, K., Lovrečić, K., Šugar, T. (2021). Impact of cycle tourism development on tourist destination – attitudes of local stakeholders. Prihvaćen rad za prezentaciju na konferenciji „6th International Scientific Conference ToSEE 2021“ u Opatiji.
- Brščić, K., Šugar, T., Lovrečić, K. (2019). Operativni plan razvoja cikloturizma Istarske županije za razdoblje od 2019. do 2025. godine, naručitelj: Upravni odjel za turizam Istarske županije, Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč.
- Banister, D. (2005), Overcoming barriers to the implementation of sustainable transport In Barriers to Sustainable Transport. Institutions, Regulation and Sustainability; Rietveld, P., Stough, R., Eds.; Spon Press: London, UK, 2005; pp. 54–68.
- Bull, C., & Lovell, J. (2007). The impact of hosting major sporting events on local residents: An analysis of the views and perceptions of Canterbury residents in relation to the Tour de France 2007. *Journal of Sport & Tourism*, 12(3-4), 229-248.
- CBI - Centre for the Promotion of Imports. (2018). Cycling tourism from Europe, <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/cycling-tourism/europe>, pristupljeno: 20. svibnja 2021.
- CTC - The UK's National Cyclists' Organisation. CTC'S new vision for cycling, https://www.cyclinguk.org/sites/default/files/file_downloads_widget/0902_ctc_newvision_final-low-res.pdf, pristupljeno: 20. svibnja 2021.
- ECF – European Cyclists' Federation. Cycle tourism, https://ecf.com/cycling-data/cycle_tourism, pristupljeno: 20. svibnja 2021.
- ECF - European Cyclists' Federation. EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/#>, pristupljeno: 7. svibnja 2020.
- ECF – European Cyclists' Federation. (2018). The benefits of cycling, <https://ecf.com/resources/cycling-facts-and-figures>, pristupljeno: 6. lipanj 2021.

ECF – European Cyclists’ Federation (2021). EuroVelo 8 - Mediterranean Route. Online događanje: „EU Green Week Partner Event - Sustainable Tourism solutions to reduce pollution in the Mediterranean area“. Organizacija: NECSTouR i the Sustainable Tourism Community, <https://necstour.eu/events/eu-green-week-webinar-sustainable-tourism>

ERDF – European Regional Development Fond (2020). Webinar recording on cycling tourism, <https://www.interregeurope.eu/policylearning/news/9072/webinar-recording-on-cycling-tourism/>, pristupljeno: 6. lipanj 2021.

ETIS - European Tourism Indicators System for sustainable destination management, https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en, pristupljeno: 8. 6. 2021.

Europska komisija, Cycling routes,

https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/cycling-routes_en, pristupljeno: 30. ožujka 2020.

EuroVelo, EuroVelo 9, Baltic – Adriatic, Croatia, <https://en.eurovelo.com/ev9/croatia>, pristupljeno: 9. lipnja 2021.

eVisitor, Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, podaci za 2018. i 2019. godinu.

Faulks, P., Ritchie, B., Brown, G., & Beeton, S. (2008). Cycle tourism and South Australia destination marketing. CRC Sustainable Tourism.

Grad Novigrad, Događanja,
http://www.novigrad.hr/hr/dogadjanja/stranica/biciklistichka_utrka_xco_novigrad_6._kolo_mtб_zimske_lige_istre_i_kvarnera, pristupljeno: 20. veljače 2021.

Gazzola, P., Pavione, E., Grechi, D., & Ossola, P. (2018). Cycle tourism as a driver for the sustainable development of little-known or remote territories: the experience of the Apennine regions of Northern Italy. Sustainability, 10(6), 1863.

Hrvatska turistička zajednica (2019). Turizam u brojkama 2018, <https://htz.hr/hr-HR/informacije-o-trzistima/turizam-u-brojkama>

Hrvatska turistička zajednica, EuroVelo 8, <http://eurovelo8.hr/>, pristupljeno: 6. svibnja 2020.

Istra Bike, <https://www.istra-bike.com/hr>, pristupljeno: 15. lipnja 2021.

IstraIN, <http://istrain.hr/index.php/istrain-arhiva/4766-festa-s-60-godisnjom-tradicijom-bartulja-vraca-staru-slavu>, pristupljeno: 20. veljače 2021.

Istarska županija, Opći podaci, <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=9>, pristupljeno: 20. svibnja 2020.

Istarska županija, Zemljopisni podaci, <https://www.istra-istria.hr/hr/opci-podaci/zemljopisni-podaci/>, pristupljeno: 11. svibnja 2020.

Istarska županija, Gradovi i općine, <https://www.istra-istria.hr/hr/opci-podaci/gradovi-i-opcine/>, pristupljeno: 11. svibnja 2020.

Karanikola, P., Panagopoulos, T., Tampakis, S., & Tsantopoulos, G. (2018). Cycling as a smart and green mode of transport in small touristic cities. *Sustainability*, 10(1), 268.

Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma Hrvatske, EuroVelo, <https://cikloturizam.hr/eurovelo/>, pristupljeno: 6. svibnja 2020.

Lamont, M. (2009). Reinventing the wheel: A definitional discussion of bicycle tourism. *Journal of Sport & Tourism*, 14(1), 5-23.

LC Labin, <https://www.labin.com/vijesti/odrzana-djeca-biciklijada-74969>, pristupljeno: 20. veljače 2021.

Luka, M. (2012). Contribution of cycling tourism to sustainable tourism development in Riga. Ilgtspējīga uzlēmējdarbība mainīgos ekonomiskos apstākļos, 72.

Maistra, Biciklističke manifestacije, <https://www.maistra.com/hr/aktivnosti/biciklisticke-manifestacije>, pristupljeno: 20. veljače 2021.

Meschik, M. (2012). Sustainable cycle tourism along the Danube Cycle Route in Austria. *Tourism Planning & Development*, 9(1), 41-56.

Mrnjavac, E., Kovačić, N., & Topolšek, D. (2014). The logistic product of bicycle destinations. *Tourism and hospitality management*, 20(2), 171-184.

Neun, M. & Haubold, H. (2016). The EU Cycling Economy – Arguments for an integrated EU cycling policy. European Cyclists' Federation, Brussels, December 2016

Parenzana, <http://www.parenzana.net/naslovna>, prisupljeno: 20. veljače 2021.

Ritchie, B. W., Tkaczynski, A., & Faulks, P. (2010). Understanding the motivation and travel behavior of cycle tourists using involvement profiles. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 27(4), 409-425.

Sheng, Y. (2015). Understanding the motivations of bicycle tourism in New Zealand: the case of the Hauraki Rail Trail (Doctoral dissertation, Auckland University of Technology).

Simonsen, P. S., Jørgensen, B., & Robbins, D. (1998). *Cycling tourism* (Vol. 13). Bornholm: Unit of Tourism Research at Research Centre of Bornholm.

Sustrans. (1999). *Cycle Tourism*. <https://funding4sport.co.uk/downloads/cycle-tourism.pdf> pristupljeno: 6. svibnja 2021.

Turistička zajednica Istarske županije (2020). Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama (01/2019 – 01/2018)., <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika/arhiva>, pristupljeno: 20. svibnja 2021.

Turistička zajednica Istarske županije (2021). Dolasci i noćenja turista u Istri po turističkim zajednicama (1-12/2020 - 1-12/2019)., <https://www.istra.hr/hr/business-information/istra-u-medijima/statistika/arhiva-2020>, pristupljeno: 20. svibnja 2021.

Wang, L. (2018), Barriers to Implementing Pro-Cycling Policies: A Case Study of Hamburg, Sustainability, Vol. 10, No. 11, 4196 <https://doi.org/10.3390/su10114196>

Weston, R., Davies, N., Peeters, P.M., Eijgelaar, E., Lumsdon, L., McGrath, P. and Piket, P.C. (2012), The European Cycle Route Network EuroVelo: challenges and opportunities for sustainable tourism, Update of the 2009 study, https://pure.buas.nl/ws/files/710328/Peeters_ea_European_cycle_route_network_Eurovelo_2012.pdf, pristupljeno: 20. siječnja 2020.

Williams, P., & Soutar, G. (2005). Close to the “edge”: Critical issues for adventure tourism operators. Asia pacific journal of tourism research, 10(3), 247-261.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Ukupan broj dolazaka turista u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2018., 2019. i 2020. godini.....	15
Tablica 2. Ukupan broj noćenja u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u 2018., 2019. i 2020. godini.....	15
Tablica 3. Broj noćenja i dolazaka po vrsti smještajnog objekta u Istarskoj županiji tijekom 2018. i 2019. godine*	16
Tablica 4. Broj prolazaka biciklista prema lokaciji brojača na biciklističkoj stazi Parenzana (za 2018., 2019. i 2020. godinu)	22
Tablica 5. Duljina i broj staza analiziranih po područjima u 2018. i 2020. godini.	24
Tablica 6. Broj staza po težini i po područjima u 2018. i u 2020. godini.	26
Tablica 7. Broj službenih i avanturističkih staza po područjima u 2018. i 2020. godini	26
Tablica 8. Broj staza prema vrsti podloge po područjima u 2018. i 2020. godini	27
Tablica 9. Biciklističke manifestacije održane tijekom 2018. i 2019. godine prema mjesecima	28
Tablica 10. Biciklističke manifestacije održane tijekom 2018. i 2019. godine po područjima	29
Tablica 11. Objekti u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i> prema područjima i kategoriji objekata.....	30
Tablica 12. Ukupan broj smještajnih objekata u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i> prema područjima	31
Tablica 13. Ostale usluge usko povezane s cikloturizmom u Istarskoj županiji.....	32
Tablica 14. Političke/institucionalne prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji	38
Tablica 15. Društvene i kulturne prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji	39
Tablica 16. Pravne i fizičke prepreke i mogućnosti razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji te one ovisne o dostupnosti resursa	40
Tablica 17. Sociodemografski profil ispitanika (N=201).....	42
Tablica 18. Način sudjelovanja u aktivnostima vezanim uz cikloturizam u Istarskoj županiji (N=201)	43
Tablica 19. Smještajni objekt prilagođen cikloturistima (N=201)	44
Tablica 20. Smještajni objekt u sustavu <i>Istra Bike&Bed</i> (N=120)	44
Tablica 21. Zadovoljstvo cikloturistima kao gostima (N=120)	45

Tablica 22. Ocjena slaganja s tvrdnjom da cikloturistički smještaj pridonosi boljem prihodu u turizmu od običnog pružanja usluge smještaja (N=120).....	45
Tablica 23. Obilježja smještajnih objekata koji su prilagođeni cikloturistima (N=120).....	46
Tablica 24. Nastavak ili ukidanje usluge smještaja za cikloturiste (N=120)	47
Tablica 25. Istarska županija uspješno razvija cikloturizam (N = 201)	50
Tablica 26. Sociodemografski profil ispitanika	54
Tablica 27. Država iz koje cikloturisti dolaze (N = 323)	55
Tablica 28. Izvor iz kojeg su cikloturisti saznali za biciklistički stazu	56
Tablica 29. Prijevozno sredstvo kojim su cikloturisti doputovali u destinaciju.....	57
Tablica 30. Način organizacije vožnje bicikлом	58
Tablica 31. Dnevna potrošnja.....	59
Tablica 32. Glavni motivi vožnje bicikla	63
Tablica 33. Učestalost bavljenja biciklizmom	63
Tablica 34. Usluge koje ispitanici koriste prilikom vožnje biciklom kroz Istarsku županiju .	64
Tablica 35. Aktivnosti kojima se ispitanici bave uz vožnju biciklom kroz Istarsku županiju	65
Tablica 36. Važnost elemenata cikloturističke destinacije.....	71
Tablica 37. Zadovoljstvo elementima cikloturizma u Istarskoj županiji	72
Tablica 38. Važnost elemenata na biciklističkoj stazi/ruti	73
Tablica 39. Sugestije za budući razvoj cikloturizma u Istarskoj županiji od strane stručnjaka za cikloturizma, lokalnih dionika cikloturizma te cikloturista	74
Tablica 40. Pokazatelji kvalitete cikloturizma u Istarskoj županiji.....	81
Tablica 41. Plan aktivnosti u okviru razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji	84

POPIS SLIKA

Slika 1. Vrste cikloturista.....	8
Slika 2. Položaj Istarske županije	13
Slika 3. Gradovi i općine u Istarskoj županiji.....	14
Slika 4. <i>EuroVelo 8 – Mediteranska ruta kroz Republiku Hrvatsku</i>	20
Slika 5. <i>EuroVelo 9 - Baltik – Adriatik ili Jantarna biciklistička ruta kroz Istarsku županiju.</i>	21

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Broj prolaska biciklista biciklističkom stazom Parenzana prema mjesecima (u 2018., 2019. i 2020. godini)	23
Grafikon 2. Ukupan broj staza i duljina staza (u km) u 2018. i 2020. godini.....	25
Grafikon 3. Zadovoljstvo cikloturizmom u destinaciji – u jesen, u zimu, u proljeće i ljeto ...	47
Grafikon 4. Ocjena razine slaganja s tvrdnjama koje se odnose na cikloturizam u Istarskoj županiji (N = 201)	49
Grafikon 5. Stavovi lokalnih dionika o utjecaju cikloturizma u destinaciji (N=201).....	50
Grafikon 6. Udio cikloturista koji se bavi biciklizmom rekreativno ili profesionalno	55
Grafikon 7. Vožnja bicikлом kao motiv dolaska u Istarsku županiju.....	58
Grafikon 8. Vrsta boravka ispitanika u odredištu	60
Grafikon 9. Vrsta smještaja.....	61
Grafikon 10. Noćenje na području Istarske županije	61
Grafikon 11. Oznaka <i>Istra Bike&Bed</i>	62
Grafikon 12. Pratnja za vrijeme bicikliranja.....	66
Grafikon 13. Preferencije cikloturista prema težini biciklističke staze/rute	67
Grafikon 14. Preferencije cikloturista prema vrsti podloge biciklističke staze/rute	67
Grafikon 15. Bicikliranje na ostalim biciklističkim stazama u Istarskoj županiji	68
Grafikon 16. Tematske staze.....	69
Grafikon 17. Bicikliranje na još nekoj stazi/ruti u Istarskoj županiji	69
Grafikon 18. Sugestije za budući razvoj ciklotuirzma u Istarskoj županiji od strane lokalnih dionika i posjetitelja/turista – cikloturista	78
Grafikon 19. Aktivnosti za unaprjeđenje kvalitete razvoja cikloturizma u Istarskoj županiji	82